

1. 00
2. 00

1143.

1143

an Kg 4999 (196) ←
L. P. & [1974 18] ←

00 ←

- I. Frykius, de vitis rerum venalium.
 II. le Moigne, de Cambiis.
 III. Frykius, de cambialium literarum acceptatione.
 IV. Francius, de induciis ad literas cambiales sol.
 vendas cavandum termino addi solitis.
 V. Baffineller, de jure creditoris literarum can.
 hij cum vel sine clausula hypothec.
 VI. Bergerus, de exceptione non numerata pecunie
 adversus cambium.
 VII. Romig, de presentatione literarum cambi.
 VIII. Vondorff et Bernsteyn, de termino perempto.
 ric solutionis et protestationis cam.
 bium.
 IX. Freherus, de Natura Caroli M. Imp.
 X. Ludovig, de Jure quod sibi Galliarum Rex
 in Lotharingiam possedarit, affer.
 paritque hactenus.
 XI. de differentiis juris Romani et Ger.
 manici in Mutuo.
 XII. de primo Foro subfeudorum imperi.
 alium.
 XIII. de Noriberga insignium imperiali.
 um tutelari.
 XIV. Bodinus, de literarum obligatione a do.
 ctorum erroribus vindicata.
 XV. de testamentis irrevocabilibus.
 XVI. Bohmerus, de iniquitate et injustitia
 actionum injuriarum.
 XVII. de jure precum publicarum
 XVIII. de Anno desertito, seu Salario
 pro merito.
 XIX. de Libellis alternatis.

- XX. Bohmerus, de incongrua praxi doctrinae
 de sponsalibus de futura et
 de presenti.
- XXI. de Sententiis in rem iudica,
 tam non transeuntibus.
- XXII. de Involucris Simoniaci dete,
 ctis.
- XXIII. Ludericus, de Capitulationibus bellicis.
- XXIV. de Involucro.
- XXV. de Anticipatione in Foro.
- XXVI. de duobus circa eodem fa,
 ctum concurrentibus.
- XXVII. de Effectu Baptismi juridico.
- XXVIII. Bastineller, de Successione vidua, ex
 lege Hallensi.
- XXIX. Schneider, de Promotionibus per sal,
 tum.

31

B. C. D.

DISSERTATIO IVRIDICA

De

**PROMOTIONIBVS
PER SALTVM,**

Quam occasione

*L. II. pr. ff. de Mun. & Honor. & cap. un. X. de cleric.
per salt. prom.*

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DN. PHILIPPO WILHELMO,

PRINCIPE BORVSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBVRGICO AC DVCATVS MAGDEBVRGICI
GVBERNATORE

IN REGIA ACADEMIA FRIDERICIANA

CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

PRÆSIDE

JO. FRIDEMANN SCHNEIDER,

I. V. D. LOG. AC METAPHYS. PROF. ORDIN.
IVRIVM EXTRAORD.

*Publico eruditorum examini
submitit*

JOHANN STARCKE,

Magdeb.

D. Apr. A. O. R. MDCCVI.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ,

Typis JOHANNIS MONTAGII, Acad. Typogr.

(XXXI)

A. C. D.
DISSERTATIO IVRIDICA
DE
PROMOTIONIBVS
PER SALTVM

LECTORE MAONIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS ACDOMINO
DR. PHILIPPO WILHELMO.
PRINCIPIS BORSSE, MARCHIONIS BRAN-

IN REGIA ACADEMIA LUDERICIANA
CONSENSU PRAESIDENTIS ORDINIS

PR. A. S. H. P.
JO. LUDWIG SCH. EIDER.
L. V. D. S. P. A. C. D. M. P. O. R. D. I. N. I.

JOHANN STARK

H. A. S. P. A. C. D. M. P. O. R. D. I. N. I.

PRÆFATIO.

INter præcipuas, quibus Respublica tam pacis, quam belli tempore, se conservare possunt, ea est causa, quam in *promotionibus* indicaturi sumus. Barbara quidem voce, sed vim ac potestatem illarum, pro sæculi nostri genio, satis exprimente. Ideo super illa curiosius disputare, ubi de re ipsa convenit, a scopo nostro prorsus alienum esse, arbitramur. Etenim hunc in eo collocabimus, ut, quæ obtinent in rerum argumentis, paullo diligentius investigemus, alia vero omnia relinquamus in medio, neque aut vera adferamus, aut arguamus vana. Sunt, quæ legum interpretem; sunt, quæ illarum vindicem, quam maxime decent. Sæpius enim rerum civilium origines altissime conduntur, quas versas profundius, eum indagandoprehendere nequeamus, multo proclivius fuerit, silere penitus, quam de illis temere quidquam statuerentibus sese opponit negotiis, aliterque disponit modum atque agendi eventum, quam forte se dederit. Rationem hanc, ut in provehendis civibus suis sive ad di-

gnitates, sive ad officia, Principes idemdem observant; ita frequentissime confundunt vulgi iudicia; ut toties fluctuent, quoties promotiones eorum votis respondere, non pervideant. Quod si autem neque cuncta habere iniqua, neque falsa aestimare oportet, quæ de *promotionibus per saltum* veteres æque ac recentiores scriptores memoria prodiderunt, sed potius, ad instituendum selectum, nos invitant. Hinc eo utilior, magisque necessaria illius institutio, quo plura ac varia *per saltum promotorum* exempla passim offendimus. Quorum copia angustis dissertationis nostræ finibus comprehendi nequit, quæ non inter cives modo tempore pacis, sed inter milites quoque belli tempore attenduntur. Quare, ingenii mediocritate nos metientes, cuius omnium optime nobis conscii sumus, per summa, quod aiunt, capita de his *promotionibus* differemus, sepositis eis, quæ aliam occasionem & maius ingenium requirunt. A Te vero, quisquis demum fueris, lector benevole, dari veniam nunc rogamus, si a communi disputandi ordine non nihil recedamus: neque enim tam voluntate nostrâ, quam auctoritate eius singula proferimus, qui causam de hoc argumento dicendi nobis suppeditavit. Faxit DEus, ut propositum nostrum feliciter cedat.

CAP.

35 (5) 36
CAPVT I.

De
PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN GENERE.

Summaria.

Dignitatum ex iure vario demonstratio §. 1. Quarum promotio per gradus commendatur §. 2. Rationes pro illa adferuntur, quarum una, quia dignitates sequuntur virtutum merita. Huc Lex scausilis Plinii adplicata. §. 3. Adversus quam dubium, a virtutibus heroicis petiitum, soluitur. §. 4. Altera, quia honores, gradatim delati, Reipublicae tranquillitatem iuvant. §. 5. Contra hanc obiectio de turbis, propter bonitatem moralem excitatis, dissipatur. §. 6. Tertia, quia per saltum promoti citius et gravius ruunt. §. 7. Causa promotionum per saltum queritur in adfectibus cardinalibus. Non solum esse ambitionem demonstratur a fine promoti. §. 8. Qua occasione distinguitur promotio per saltum, quod fiat vel persone vitio, vel DEi singulari fato: illa in statu controversie inclusa; haec exclusae est; et variis exemplis illustratur. §. 9. Repetitio summuum pro honoribus gradatim acceptis est permessa, cuius gratia actio negotiorum gestorum instituitur. Dissensus B. Brunnemanni conciliatur §. 10. Cum promotionibus per saltum aliquam habere similitudinem adpellationes per saltum vincitur. Mynsingeri opinio hic refutatur. §. 11.

§. I.

Acturis ergo de promotionibus, quae per saltum fiunt, officiorum atque dignitatum origo paullo altius repetenda erit. Siquidem a iure naturali ratione meritorum, a iure gentium ratione solennium, et ratione privilegiorum a iure civili

vili dependent. Hinc liquido constare potest, ut meritorum, ita honorum gradus dari, quos transilientes, per saltum promoti esse videntur.

§. 2.

Atque hos etiam summopere attingerunt cordatissimi mortaliū, Romani, cum natura duce, quæ a minimis semper incipit, et pederentim ad maiora progreditur, prius Edicto statuerunt, ut *gradatim honores deferantur, et ut a minoribus ad maiores perveniantur*, dein epistola Divi Pii ad Titianum expresserunt, teste Herennio Modestino in *L. u. pr. ff. de mun. & honor.* Nam gerendorum honorum non promiscua erat facultas, sed ordo certus huic rei adhibitus est, neque prius maiorem magistratum quisquam, nisi minorem susceperit, gerere potest, monente Callistrato in *L. 14. §. 5. ff. b. t.* Si in rationes inquiramus, cur ejectionem ad honores, factam per gradus, illi quæ per saltum accidit, non Romani solum, sed & alii populi prætulerint, multæ nobis sese offerunt.

§. 3.

Quarum una, quod dignitatem sola virtus secundum ius naturæ mereatur. Ex virtute autem de præmiis eius ferendum est iudicium: Sicut illa gradus; ita hæc etiam tales admittunt. Virtus habet incrementa sua, quæ moram requirunt et successionem. Honores igitur, virtutum præmia, non alio, quam eo ordine dispensandi sunt. Longo enim rerum usu perficitur virtutis cultor, ut modo obscuriores, modo clariores illius profectus ostendat. Simili ratione honorum radii eundem circumfundant. Tantam enim quisque reportet dignitatem, quanta virtutum suarum gradibus ac meritis debetur. Casiodorus, cum multum de summa Patriciatus dignitate disseruisset *Lib. 1. epist. 4. Ut crescere, inquit, virtutes solent; fastigium præconii conscendit gradibus dignitatum.* Ex quibus colligimus, sic ferente virtutis ordine, quod a Plinio *Lib. 7. cap. 92.* de annis ætateque hominis dictum est, id ipsum quoque de dignitatibus et honoribus dici posse, ut sic

et

et honorum *scansilis lex*, per quam ad summas dignitates, maximosque magistratus, quibusdam veluti gradibus conscendamus.

§. 4.

Videntur quidem virtutes heroicæ non male obiici posse, quarum eximii ac singulares, ad magna tentanda et perficienda impetus, haut permiserunt, ut *gradatim*, sed *saluatim* seu per *salum* Heroes efferrentur. Ideoque scansilis honorum lex parum firmum in virtutum gradibus reperire fundamentum putatur. Sed sciendum est, tantum virtutis gradum magis *in idea*, quam in *veritate* dari, si sacra excipiamus exempla: in quibus tamen *vires nature*, cum illis, *quæ gratiæ divinæ* debentur, non confundendæ sunt. Neque enim fiunt Heroes, nisi per *adflatum divinum*, quo animi ipsorum excitati, altissima sibi proposuerunt, et, admiranda felicitate adiuti, ad finem usque perduxerunt. Paganorum itaque Heroes, quominus his virtutum gradibus donemus, ea impedit causa, quoniam virtutem ex bonitate voluntatis metimur, quæ nulla est, si vitiiis aliis contaminata sit, nec tota mens in honestatem feratur. Quæ deficiente, in Paganis Heroibus, tantum abest, ut virtutes heroicas illis tribuere liceat, in quibus vix umbra veræ virtutis apparuit. Finge, fortem esse Alexandrum M. qui una voluptatibus diffluat. Finge, constantem esse Scævolum, qui cetera sit iniquus et iniustus. Nihil minus in his agnoscere possumus, quam fortitudinem et constantiam, cum si veræ hæ virtutes essent, non possent non animo bono et honestatis cupidissimo inesse. Bonus autem animus a libidine et iniustitia alienissimus est. Accedit, quod, si concedamus, Heroibus summos ac plane singulares *per saltum*, *neque gradibus observatis*, delatos esse honores, non torus promovendi ordo evertatur, sed quædam eius exceptio demonstretur. Heroibus enim impetus extraordinarii, constantia singularis, et admiranda felicitas in egregiis facinoribus conveniebat, ideo non aliter, quam extraordinario modo, atque ita per saltum, ad summas dignitates promoveri potuerunt,

§. 5. Dis-

CAP. I. DE PROMOTIONIBVS

§. 5.

Disparto iam aduersæ partis scrupulo, altera ratio succedit, quæ non minorem vim persuadendi habet, ut honores *gradatim* conferantur. Etenim *Reipublicæ tranquillitas* hanc requirit promotionem, et *civium æquabilitas* eo contendit. Cuius ea est indoles, quæ cuilibet civium pro virtutis et ordinis sui ratione ac differentia honor, ius et officium defertur. Vnde fovet ac tuetur civium concordiam, qui in Republica hanc conservare satagit. Nam summorum Imperantium prudentia gradus diversos et ordines constituit esse distinctos, ut dum reverentiam minores potioribus exhibent, et potiores minoribus dilectionem impenderent, vera exinde emergeret concordia, ac recte officiorum singulorum administratio gereretur. Nulla in re magis admirata est regina Sabæ sapientiam Salomonis, atque cum ordines ministrorum in aula eius probe attenderet. *I. Reg. X. 5.* Neque profecto aliud remedium salubrius dari potest contra seditiones in Republica, et gliscentes in collegiis factiones, quam ut dignitatis et honoris impetrandi gradus diligentius præscribantur, ac semel præscripti, in quovis officiorum genere, custodiantur et observentur. Vbi enim nemo ordine suo contentus vivit, et maior adparere, quam sit, desiderat, hinc nascitur fœcunda illa discordiarum secessionumque seges, quæ Rempublicam tantum non pessumdare potest. Ideo *non levis iniuria* fit ordinationi Republicæ, si quis, spretis honorum gradibus, *per saltum promoveri*, et locum sibi immeritum occupare gestiat.

§. 6.

Verum non dubitamus, quin sententiam nostram alii eadem fere ratione impugnaturi sint. Cum enim, virtutum meritis conspicuos, eosque, qui optimi esse censentur, ad honores et dignitates tantum admittat §. 3. Ideo, *ex hypothesei presentis status humani*, vehementer urgere possunt, illam non alere concordiam, sed sub eius obtentu turbas excitare, quia perpetuum de morali bonitate

tate inter homines certamen superest. Fatemur, inter se mortales ita contendere, quos insatiabilis honorum cupiditas incessit. Quorum tamen perversa iudicia nec honoris fundamentum evertere, nec ordinem eius turbare debent. Atque huc facit illud Aristotelis consilium in *Polit. I. c. V. Δεί δὲ σκοπεῖν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ἔχουσι μᾶλλον τὸ Φύσει, καὶ μὴ ἐν τοῖς ἀεὶ Φθαζόμενοις*. Deinde merita virtutum necessaria esse diximus ad consequendos honores, sed non exclusa *Principis aut Reipublicæ agnitione*, quæ personam dignam iudicat, eamque aliis eminere iubet ac publice declarat. Summi enim imperii est civium designare ordinem, & cuique valorem suum ex meritis conferre, quatenus ad communem tranquillitatem conducit. Pufendorf *de J. N. et G. Lib. VIII. c. IV. §. 13.* Vnde a *meritis est aptitudo*, sed a *publica declaratione ipsa pendet honorum adqvistio*, quæ existimationis ac opinionis nomine leges Romanæ significaverunt *L. pen. §. 1. ff. de Extraord. cognot. L. 8. §. 14. 17. C. qv. caus. infam. irrog. L. 6. §. 1. C. de postul. L. 3. C. de iniur.* Accedit, quod *veræ virtutis* cultores nunquam dent turbas, tametsi spe impetrandæ dignitatis atque officii excidunt. Quorum bene agendi ac honores petendi hæc est norma: *Vbi nihil valent; ibi nihil velint.* Nihil itaque gratis, nihil frustra faciunt. Contra ambitiosorum propria hæc sunt studia, qui, *vana virtutis imagine*, dignioribus lites movent, aliisque illudunt, ut *per saltum* promoveantur. Quare communis conservandæ Reipublicæ ratio svadet, neminem amare supra modum, sed exiguos potius et diuturnos honores tribuere, quam celeriter magnos. His enim deteriores fiunt homines, et ferre secundam fortunam non omnes possunt. Videatur ex vetustioribus Aristoteles *Polit. II. c. IX. et V. c. VIII.* atque ex recentioribus Ambrosius Marlianus *Theat. Polit. c. IX.*

§. 7.

Quamvis rationes, modo adductæ ac defensæ, tanti sint ponderis, ut si ad eas satis attendamus, non *vana* solum, sed revera etiam *periculosa promotio per saltum* videatur. Nihilominus, quos in transversum ire iuvat, eoque more ad impetrandos honores se componere, illis adhuc incommoda istius aperienda sunt. Nam casum adpetunt, qui ad summa loci fastigia *posthabitis gradibus* per-

B

abrupta quærunť ascensum *can. 2. dist. 48.* In altum tolluntur plurimi, ut lapsu paullo post ruant graviore. Hinc Baldi consilium erat ad *L. 2. C. Quemadm. civil. mun. ind.* quod ascendendo, non descendendo debeant honores conferri. Alias in honoribus deferendis admodum cauti erant veteres Romani, ne digni digni subtraherentur: indigni indignis adficerentur. Quare maioribus dignos habere noluerunt, nisi in minoribus officiis se se viros præstitissent, uti §. 2. per *L. 14. §. 5. ff. de mun. et honor.* ostendimus. Etenim abunde intellexerunt, per saltum promotos ea destitui experientia, quam maioris cuiusdam officii administratio præsupponit. Si quidem quo ampliora sunt Reipublicæ munera, eo cautiore et magis circumspecta requirunt hominum ingenia. Verum ab experientia, longos rerum usus comprehendente, hæc oriuntur. Ac proinde per saltum promoti ingenio plerumque sunt temerario, quia paucarum calamitatum habent experientiam, quibus ingenia, inque eis nata desideria humana, omnium optime corriguntur. Ex quibus constat, nimis festinantes in petendis honoribus, semet ipsos præcipitare. Violenti enim honores, et per saltum questui, raro diuturni sunt, & maxima cum clade honorati ipsius coniuncti. Quam Poëta ingeniosi morum censores, sub fabularum involuero tegebant, cum modo Phaëtonis, modo Icarī tristissimos casus decantarent: quorum ille nimis alta expetens, Iovis fulmina sensit; hic male confutis alis evolans, in terram recidit, ac fato periit funestissimo. Vid. Ovidius *Metamorphos. Lib. I. et. VIII.* Vnde etiam ambitionis perpetuam comitem esse fingebant Nemesin. Quæ raro absuit ab illis, qui, eodem fine, quo Pompeius M. semper in ore habuerunt versum illum Homericum:

Αὐτὸν ἀριστεύειν καὶ ὑπέροχον ἔμμενας ἄλλων.

§. 8.

Investigavimus huc usque, quid liceat circa promotiones, quæ per saltum fiunt. Sequitur, ut pari diligentia dilpiciamus, tum de causa, ad easdem impellente, tum de casibus exceptis, quorum notitia, si ad promotiones in singulis Reipublicæ statibus pervenerimus, plurimum lucis nobis scenerabitur. Quemadmodum vero corpus pedibus, ita animus noster adfectibus movetur, Quorum

tres

tres sunt præcipui, qui mentis aciem obtundunt, et arcem eius omnino evertunt. *Ambitio, avaritia, voluptas.* Ex quibus modo illa; modo istæ, in consequendis *per saltum* honoribus, potiores sibi partes vindicant. Mixtura enim horum adfectuum adeo varia est, ut ægre diiudicetur, nisi quis memori mente ea teneat, quæ de hoc argumento accurate tradidit Excell. D. Thomæsius *In der Ausübung der Sitten-Lehre cap. XII.* In præsentī vero negotio, cui præ aliis adfectibus illud tribuendum sit, ex *sine honorati* colligemus, quæ in moralibus optima est probatio. Falluntur enim, qui omnes *promotiones per saltum* ad solam *ambitionem* reducunt: etsi immodica honoris adpetitio in singulis offenditur. Finis igitur hic probe attendendus erat eius, qui talem promotionem tantopere adfectat. Vnde ad *avaritiam* pertinere, existimamus, pro ut ex honore *lucrum* captatur. Deinde qui eius occasione, *incundius vite genus* se obrenturum, confidit, ad *voluptatem* illa *promotio per saltum* referri potest. Quatenus vero *popularis aura et adplausus vulgi* quæritur, eatenus genuina adest *ambitionis* soboles. Quæ adeo mortales, quos cepit, velut stimulis admotis incitat, ne quidquam relinqvant intactum, moveant omnia, non solum omnem lapidem, quemadmodum in proverbio est, ut ceteris antecellant, sed in dies etiam nova potentia ac honoris incrementa conquirunt, ut hinc vires habeant, ne premanantur, eaque reverentia colantur, quæ numquam vilescere possit. Plura, de *ambitionis* forum moribus, qui nosse cupit, adposite de illis differentem evolvat Jo. Sarisberiensem *in Nug. Curial. l. VII. c. XVII.*

§. 9.

Ex his manifestum erit, quod illas promotiones *per saltum* vocemus in disceptionem, quæ *vitiis persona* sunt; eas vero hic et in posterum removeamus, quæ *divino fato ac miraculosa Numinis vocatione* perficiuntur. Quemadmodum enim singularia promotorum merita vel præcesserunt, vel deinceps secuta sunt; ita eiusmodi promotiones non vituperatione, sed laude atque admiratione sua, quam dignissimæ fuerunt. Si exempla desiderentur eorum, qui, turbato *per saltum* promotionis ordine, ad summos honores et res magnas gerendas eveciti sunt: Quo illustri-

ora hæc sunt, eo minus de veritate rei gestæ dubitandum est. De Saule constat ex sacra historia, omnem fidem humanam superante, quo modo, asinum quærens, Palæstinæ coronam invenerit. I. Sam. IX. Davidem nemo ignorat, ab ovibus vocatum Regemque inunctum fuisse I. Sam. XVI. Servium Tullium nec generis obscuritas impedivit, etsi matre serva natum, quominus Rex crearetur Romanorum. Florus *lib. 1. c. 6.* Et Tarquinio Prisco nihil offecit, Regi Romanorum, quod Patre mercatore, eoque exule, natus esset. Valerius Maximus *L. 3. c. 4.* Augustum Imperatorem, cuius celebritatem nominis nulla ætas tacebit, avum habuisse argentarium, patrem ad stipulatorem, testis est ipse Cicero *in ep. ult. ad Q. Fratrem.* Helvium Pertinacem, libertino patre ortum, ad diadema pervenisse, memoriæ prodidit Dion *lib. 73.* in cuius sordibus numerare non videretur Capitolinus, quod mercaturæ operam dederit. Probum Imperatorem, Patre agræfii, horrorum studioso genitum, Romanum sceptrum ornavit. Aurelius Victor *in eius vita.* Et sane super sedem, plura eaque paullo recentiora illorum addere exempla, quos vomis et stiva ad regna evexit, cum ab instituto nostro aliena videantur. In Republica quidem perpendimus *promotiones per saltum*, magis tamen ad *officia*, quam *imperia* redactas, ut eorum potissimum controversiæ, quos iuris Canonici et civilis Communio tenet, a nobis decendantur.

§. 10.

Post cognitum promotionis ordinem, eiusque per saltum factam turbationem, de sumptibus quædam annexenda sunt, quos in honore adquisitos promotorum nomine alii fecerunt. Equidem hos de honoribus, per gradus impetratis, repeti posse actione negotiorum gestorum, dubio caret. Ita enim statuit Ulpianus in *L. 45. ff. de N. G.* his verbis: *Sumtus honeste ad honores per gradus pertinentes facti actione negotiorum gestorum peti possunt.* Nos vero arbitramur eadem decisione non excludi etiam sumtus pro illis impensis, qui per saltum promoti sunt, modo per extraordinaria dona et præclara virtutum merita tanto honore se dignos reddiderint *vid. §. 4.* ipsæque expensæ pro loci consuetudine honeste

neſte datæ fuerint. Vnde diſſenſus B. Brunnemanni *in Comment. ad b. L.* nos minime ferit, cum de illis loq̄vatur, qui honore indigni per ſaltum aſcenderunt, aliorumq̄ve impenſis in ambitione ſua adiuti ac confirmati fuerunt. Nam criminis ſocii putantur, qui ære ſuo alios in ambitus crimine ſublevant. Gratis quoq̄ve Gothofredus *in not. ad b. L.* opponit, quod non poſſint peti, quia ſuntus in honores prohibentur *L. un. ff. ad L. Iul. ambit.* Verum hæc Lex illos tangit, qui non palam, quod licebat, ſed clam, corruptis ſuffragiis, et captata populi aura honores ambiebant. Cum igitur non amplius per ſuffragia populi eligantur magiſtratus, ut in ſtatu Democratico uſu venit, ſed a Principe, ſummo honorum diſpenſatore, vel per ſe, vel per alios iſti deferantur, Lex ad Germanorum mores ea ex parte non accommodanda eſt. Præterea non pugnat cum honeſtate, etiam in honorum conſecutione aliquid ſumtum inſumere. Quod tamen non tam propter honores iſtos, quam propter labores exantlatos, aliaq̄ve in honoribus conferendis ſolennia requiritur. Iuxta illud Germanorum: *Zu Ehren ſoll mann nichts ſparen.* Quare ſingula, quæ hic erogantur, non ſunt honorum merces, ſed laborum ac operarum præmium, & gratam erga conferentem animi declarationem in ſe comprehendunt.

§. II.

Cum promotionibus per ſaltum aliquam ſimilitudinem habet adpellatio per ſaltum, cuius obiter hic mentionem faciemus. Hæc evenit, quando non ad proxime ſuperiorem, uti præcipit *L. 2. §. 3. ff. de adpell. Nov. XXIII. cap. 4.* ſed iudice medio plane omiſſo, ſtatim ad ſupremum inſtituitur. Quamvis enim Myſingerus *Cent. I. O. 67.* ſibi perſvadeat, talem adpellationem valere, ſi nihil ab adverſa parte opponatur, quod videantur partes conſentire, et iuriſdictionem prorogare. Nihilominus, ut taceamus, quod maxime adpellantium interſit, ne, dum forſan a ſupremo iudice ferant deteriorem ſententiam, ab omni adpellationis ulterius ſint excluſi auxilio, ideo valere nequit eiſmodi adpellatio, per ſaltum facta, quia ſit iure prohibente, per *L. 21. §. 1. ff. de adpell.* item per *Ord. Cammeral. P. 2. T. 29.* *Es ſoll keine adpellation an dem Käy*

14 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

ferlichen Cammer-Gerichte angenommen werden/die nicht *gradatim* geschehen. Sed quod contra leges fit, ipso iure nullum esse patet ex *L. 5. C. de LL.* Accedit, quod iudicium iurisdictionis confundat, contra *L. 4. C. de iurisdicit.* Vnde eo casu adpellatio ad iudicem immediatum remitti debet, *cap. 66. X. de adpell.* Dn. de Lyncker in *Decis. 890.* Quibus tamen non obstantibus, aliquot casus etiamnum excipiuntur, in quibus adpellatio per saltum omnino recipitur, quorum (1) si medius iudex adpellanti manifeste ius deneget (2) si suspectus in causa sit (3) si quis ex iusta causa non possit, aut nolit iudex esse. Gailius *l. 0. 119.* Mevius in *P. 3. Dec. 384.* Satis de adpellatione per saltum diximus. Ex diverticulo re versi in viam, nunc promotiones per saltum secundum diversos Reipublicæ status prosequemur.

CAPVT. II.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM IN STATV ECCLESIASTICO.

Summaria.

Connexio §. 1. Rationes adducuntur, cur in promotionibus per saltum a statu Ecclesiastico initium fiat, cum descriptione §. 2. Divisio ratione ordinum et ætatis §. 3. Species facti ex *cap. un.* eruitur §. 4. Ordines septem in hac promotione per saltum iure Canonico præsupponuntur §. 5. Navi horum ordinum insigniores. *Q.* An Episcopatus sit ordo? Notatur *Ledesma* et *Diana* §. 5. Discrimen Episcoporum et Presbyterorum in Primitiva Ecclesia ignotum fuit, in Pontificia demum introductum. §. 6. Modus promovendi secundum singulos ordines indicatur. Exemplum de hodierno Pontifice *Clemente XI.* Episcopi gradum ante papalem coronationem assumentes. Rationes eius §. 7. Ordinum origo male ex Apostolorum canonibus, rectius ex constitutione *Cæli* repetitur, qui etiam primus promotiones per saltum prohibuit §. 8. Rationes

nes prohibendi sunt (1) ab humilitatis studio (2) a gravitate muneris in superiore ordine suscipiendi (3) ab incommodis §. 9. Refutatur Gonzalez, qui rationem prohibendi petiit a comparatione hierarchie celestis. §. 10 De pœna per saltum promotorum agitur. Q. An illi absolute irregulares fiant? §. 11. De pœne huius dispensatione ad mentem Concilii Tridentini §. 12. Facilitas dispensandi variis distinctionibus temperatur a Pontificiis §. 13. Q. An detur dispensatio tacita in impedimento Canonico? §. 14. De promotionibus per saltum iam propter casum necessitatis, quam propter extraordinarias mentis dotes exceptis. §. 15. Altera promotionis per saltum species intuitu ætatis. Exemplum de Leone X. factu Cardinali anno Octavo. it. de Archiepiscopo quinquenni §. 16. De ætate, cuiusque ordinis propria. Differentia hac in re Iuris civilis et Canonici. Determinatio eius secundum Concilium Trident. §. 17. De ætate Episcopi. Ratio Canonistarum examinatur, praxi primitivæ Ecclesiæ contraria esse demonstratur. S. Ignatii testimonium. De pœna promotorum per saltum ratione ætatis §. 18. Ratio vera de ætate Episcopi tricennali adfertur. Imperatoris Iustini-ani consensus §. 19. De ætate Pontificis legitima. Ferdinandi a Castro Palao sententia expenditur. §. 20. Remedium restitutionis Ecclesiæ concessum, si minus iusta ætate sit ei præfæctus. §. 25. De Promotionibus per saltum inter Prorestantes. Lutheri sententia laudatur. §. 26. De legitima ætate non negligenda in officiis superioribus Ecclesiæ Evangelicæ. Sententia Tarnovii eligitur. §. 27.

S. I.

Nemo eruditorum negat, concinnam cuiusque argumenti declarationem duabus absolvi partibus: una generali; altera speciali: illa viam futuro parat operi; hæc substantiam ipsius negotii aggreditur. Recepto huic mori nos quoque obtemperavimus, atque hætenus de promotionibus per saltum generatim disseruimus. Nunc postulat ordo, ut varias eius promotionis differentias adornemus. Ne vero temere ac cæco impetu illa tractatio excurrat, hos limites eidem circumscribemus. Primo in statu Ecclesiastico tales promotiones expendere animi pro-

positum est, quem in finem *cap. un. X. de Clerico per saltum promotum* præscripsimus. Deinde mores in deferendis honoribus, quantum ad Rempubicam litterariam attinet, breviter delibabimus. Tum in statu civili, quid obtineat circa hoc promovendi genus, sive ex historia Romana, sive ex legibus ipsis, ostendemus. Porro in statu militari de his solliciti erimus. Denique easdem promotiones, quatenus statum privatum quoque tangunt, pro temporis ratione perlustrabimus.

§. 2.

Ab Ecclesiastico statu fecimus initium, tum *κατ' ἀρχαίον*, quia inter Pontificios, quorum Canonico iuri hic operam navamus, clericorum ordo reliquis in Republica præfertur; tum *κατ' ἀλλήθειας*, quia tanto conspectiora sunt clericorum vitia, quanto uberiora virtutum exempla edere debent. Vbi igitur gravius instat periculum, ibi prius consulendum est. Ipsa autem promotio per saltum accidit, cum quis, omisso ordine medio, statim ab inferiore ad superiorem ascendit, aut nondum adquisita ætate satis idonea in functionem Ecclesiasticam ingreditur.

§. 3.

Duplex enim per saltum promotio secundum *cit. cap. un.* esse videtur: una ratione ordinum; altera ratione ætatis, in promovendo necessaria. Quarum illa l. c. ex professo traditur; hæc tantum obiter indigitatur, nempe his verbis: *infra annos discretionis*. Vtraque vero ita comparata est, ut uberiores discretationem mereatur.

§. 4.

Vnde ad facti circumstantias advertimus mentem nostram, quas ipsum capitulum copiosius, quam certius nobis suppeditat de promotione per saltum, ratione ordinum eveniente. Erat tempore Innocentii III. Pontificis aliquis subdiaconus in Episcopatu sive Olmicensi, sive Bononiensi, sive Coloniensi, de quo Criticus in posterum certare permittimus, qui, prætermisso diaconatus ordine, in Presbyterum magis per negligentiam, quam per superbiam promotus fuit, quem casum Pontifici Episcopus istius dioeceseos proposuit, & ab eodem responsum accepit, ut omissum duarum
taxat

taxat ordinem suppleret, ac cum promotō, iniuncta saltim poenitentia, in reliquis dispensaret.

§. 5.

Cognita facti specie, ad ordines ipsos pergimus, quorum respectu saltim promoti committunt. Pontificii septem illorum recensent in *Can. a Subdiacono. 7. dist. 93.* Tales sunt 1. Ostiariorum, qui sacram aedem aperiunt et claudunt. 2. Lectorum, qui in templo sacram scripturam prælegunt. 3. Exorcistarum, qui demones eiiciunt. 4. Acoluthorum, qui hodie in Ecclesia Romana cum cereo accenso, sequuntur Diaconum ad locum Evangelii, urceolos et ampullas ad sacrificium præparant, ut subdiacono porrigant. 5. Subdiaconorum, qui rationes reddunt de bonis Ecclesiæ acceptis vel impensis. 6. Diaconorum, qui assistunt sacerdotibus & ministrant in omnibus, quæ peraguntur in sacramentis Christi. 7. Presbyterorum, qui corpus et sanguinem Christi consecrant, infantem baptizant, orationes dicunt, aliæque sacra negotia perficiunt. De quibus singulis lectu dignissimus est. *can. 1. dist. 25.*

§. 6.

Multi quidem sunt dictorum ordinum nævi, quos in præsentī abstergere; nobis haut vacat. Insigniores tamen non prætereundos esse censuimus, quod faciunt ad excusandam promotionem per saltum, ne opus sit, illum ordinem recipere, quem non est necessarium exercere. Est autem unus de eiectione demonum per exorcistas; alter de discrimine Presbyterorum & Episcoporum. Sicut illam tot superstitione carimonie dudum prudentioribus reddiderunt suspectam; ita hoc primitiva Ecclesia, cuius præceteris sectatores videri volunt Pontificii, plane ignoravit. Quæ, licet Theologis explicanda relinquamus; nihilominus ad sensum iuris Canonici reduxisse, æquum erat. In primis ut conste, quam otiosa sit Canonistarum et Moralistarum disputatio de Episcopatu, an sit ordo? quod multis rationibus negat Bartholomæus de Ledesma in *Tr. de Sacram. Ordin. dub. 5. 6. 9. et 10.* eumque secutus Antonius Diana *T. IV. Tr. 3. Resol. 1.* sibi meruentes, ne octavum ordinem adserere debeant: cum tamen scire potuissent, Episcopi officium non honoris, sed operis esse, si ad mores puriores Ecclesie

C

fia

fiæ primitivæ comparatur. Sed Pontificii Episcopatum, tamquam summum sacerdotii gradum, genere eundem; attamen specie a Presbyteris distinctum respiciunt, eo quod Episcopatus ad plura se extendat, et potestatem iurisdictionis ac ordinis comprehendat, adeo, ut facultatem habeat confirmandi, et ordines sacros conferendi, quam in Presbyteris non agnoscunt, eoque ex sua ordinatione peculiarem quandam spiritualem potestatem ac proinde novum characterem accipiat. vid. Bellarminus *de Sacr. Ordin. Lib. 1. c. 5.*

§. 7.

His vero nævis nihil obstantibus, Pontificii antiquum suum promovendi morem retinent. Qui enim vult esse Episcopus, debet primum esse Ostiarius, deinde Lector, postea Exorcista, inde Acoluthus, demum Subdiaconus, deinde Diaconus, postea Presbyter, et exinde, si meretur, Episcopus ordinatur. *can. 1. dist. 77.* Notiora autem hæc sunt, quam ut exemplis pluribus illustrari debeant, quorum copia ferè nos obruit. Unde recentiori saltim indulgere, consultum ducimus. Idque in capite Ecclesiæ Romanæ accidit anno MDCC. d. XXX. Novembr, Pontifice Clemente XI, ut ut iam electus esset ad Pontificatum, tamen singulari ritu, antequam coronaretur, in Episcopum ordinari voluit. Non dum enim ea qualitate ordinis insignitus erat, nec Papatus, iuxta ac Archiepiscopatus, possunt intelligi sine Episcopatu, utpote quem intrinsece includunt, licet alias multa superaddant. vid. *can. 4. dist. 79.* Accedebat etiam hoc, quod Pontifex alios Episcopos constituere, vel consveto Papalis dignitatis titulo Episcopi uti non potuisset, nisi ipse Episcopus fuisset.

§. 8.

Antequam pergamus ad alia, de inventore illorum graduum, per quos clerici promoventur, adhuc dicendum est. Sunt, qui ex Apostolorum *can. 80.* eundem divinare satagunt. Verum operæ perdunt pretium, tum quia spurios esse hos canones dudum eruditi probaverunt, Balthasar Meisnerus in *Tr. de LL. lib. 4. sect. 2. qu. 5.* Balthasar Bebelius in *Antiqu. Eccles. T. 1. p. 324. seqq.* Joachimus Zentgravius in *summa iuris divini subsect. 3. p. 220. seqq.*

tum

tum quia citatus canon non probat illos promotionum ordines, sed tantum vetat neophytum in Episcopum vel sacerdotem repente ordinare. Ideoque plus erit in conclusione, quam in præmissis: Neophytus statim Episcopus ordinandus non est; Ergo clerici gradatim, servata singulorum ordinum serie, ad Episcopatum evehendi sunt. Tutius itaque procedunt, qui Caium Pontificem huius instituti auctorem tradiderunt, teste Baronio *ad ann. 296. n. 2.* a quo tempore gradatim per minores ordines ad maiores clerici ascenderunt, ac promotiones per saltum interdictæ fuerunt. *can. 5. dist. 51. can. 1. dist. 52. can. 2. dist. 59. can. 1. seqq. dist. 60. can. 3. dist. 77.*

§. 9.

Rationes, quæ tot Pontifices, Caii successores, eo perduxerunt, ut promotiones per saltum prohiberent, inventu non sunt difficiles. Quarum (1) ab humilitatis studio, quod clericis quam commendatissimum esse debet. Docere enim factis, sola est norma doctrinæ. Vnde si humilitatem commendent, ipsi vero per saltum evehuntur, quid agunt aliud, quam ut auditores suos instruant, quomodo ipsos condemnare debeant. Huc enim collineant verba *cit. can. 2. dist. 58. Advescat in Domini castris, in lectorem primitus gradum divini rudimenta servitii, nec illi vile sit exorcistam, acoluthum, subdiaconum, diaconum per ordinem fieri: nec hoc saltu, sed statutis maiorum ordinatione temporibus.* (2) a gravitate muneris in superiore ordine suscipiendi, cui ferendo esse nequeunt, nisi quorum omnis ætas a puerilibus exordiis usque ad provectiones annos, per disciplinæ Ecclesiasticæ stipendia cucurrisset: ut unicuique testimonium vitæ præberet, nec posset de eius provectione dubitari, cui pro laboribus multis, moribus castis, actibus strenuis, celsioris loci præmium deberetur, uti præclare sancit Leo I. *in can. 5. dist. 61.* et Imperator Iustinianus *in Novell. VI. cap. 1. §. 2.* aliam ordinationem imaginariam adpellat. Idem quoque ex Nazianzeno (*in Oratione de laudibus Athanasii*) *Novell. CXXXVII. cap. 1.* Cum nihil antea ad sacerdotium attulerint, simul discipuli et magistri designantur, et prius quam purgentur, ipsi purgant. *Heri sacrorum directores, hodie sacerdotes, heri a sacris alieni, hodie sacrorum Principes: Veterani mali-*

malitia, tyrones pietate. (3) ab absurdis, quæ promotiones per saltum sequuntur; *ut imperii magistris, novi antiquis, et rudes præferantur emeritis.* Idem Leo *in can. s. dist. 61.* Sed in magistrum adsumi non debuit, qui formam discipuli non adsumsit, nec præficiendus, qui subesse non novit. *cap. 49. X. de elect. et elect. potest.* Magna igitur arrogantia et impudentia eius esse videtur, qui neglectis officiorum gradibus in cœlesti militia, *statim dux esse, antequam tyro: et prius docere, quam discere desiderat. cit. can. 2. dist. 58.*

§. 10.

Quibus probe intellectis non opus erit, ut decidendi rationem, quam Emanuel Gonzalez *in Comment. ad Decretal. cap. un. de cler. per salt. prom. n. s.* operose adfert, nostris inferamus. Ideo enim ordinationes per saltum prohibitas esse ab Ecclesia, existimat, quoniam ordo, qui servatur in hominibus, ut in cœlesti hierarchia provehantur, idem servandus videtur, ut in Ecclesiasticis proficiant. Si quidem tota hæc sententia, quam de hierarchiis sive ordinibus cœlestibus Pontificii propugnant, falsis ac dubiis hypothesebus superstructa est, quæ non possunt non in petitionem principii abire. Quamvis igitur, ordinem esse inter angelos et beatos, non diffiteamur; tamen quis, qualis & quantus ille sit adferere, satis temerarium putamus adversus Pontificios. Præsentissimum enim erroris periculum advenit, cum, nullo cognoscendi principio ipsis suppetente, nihilominus ex illis hierarchiis cœlestibus multa decidere conantur. Sane nec derorta in alienum sensum Scripturæ S. loca, aut commentitii alicuius Dionysii liber de *Hierarchiis cœlestibus*, multo minus Clementis Alexandri testimonium *lib. 6. Stromat. p. 667.* tantam controversiam componere possunt. Quem admodum vero Pontificii, dictis Scripturæ abutentes, impietatis; ita Gonzalez in his testibus, non uno errore convictis, adquefcens, vanitatis notam merentur. Remedia enim imperfectionum sunt supra dicti ordines Ecclesiastici, uti §. 9. demonstravimus. Ergo in hierarchia cœlesti, neque inter angelos, neque inter beatos, inveniri ea ratione possunt, quorum perfectissimum statum esse, ipsimet Pontificii largiuntur. Sed ponamus, comparisonem inter hierarchiam cœlestem et Ecclesiasticam valere; nihilo tamen fecius

cius Gonzalez cum affectis suis causa cadet. Tres enim dantur Angelorum hierarchia, in quibus novem constituuntur ordines, uti Dionysius *l. c. cap. 6. et 10.* ostendit ac novissime Burchardus a S. Mattheo in *Tr. de Angelorum custod. qv. 23.* hanc concordem esse Theologorum Pontificiorum sententiam statuit. Quare clericis inter Pontificios non amplius septem, sed octo aut novem ordines observandi sunt, ne per saltum promoveantur. Id quod aperte contradicit tam iuri Canonico, *vid. §. 5. & 7.* quam Canonistarum sententia, qui ne octavum ordinem adsumere cogerentur, episcopatum excludere voluerunt, *vid. §. 6.* Tantos errorum scrupulos dubio procul prævidit Hieronymus Bravo Dominicanus, qui relatione Petri Suavis in *Histor. Concil. Trident. Lib. 7. adseruit: Ecclesiam transitum hunc per omnes ordines ad sacerdotium non alio sine constituisse, nisi ad homines humiliandos.*

§. II.

Post varias ambages, quas ordinum clericalium enumeratio nobis peperit, pœna quoque per saltum promotorum subiicienda est. Cuius æstimationem petimus ex modo delinquendi. Etenim ita promoti omiserunt ordines intermedios, aut per negligentiam, aut per superbiam: illo casu suscepti ordinis suspensione et remissione ad gradus omisos *cit. cap. un. can. un. dist. 52.* hoc autem irregularitate puniuntur, quam aliqui cum Ludovico Engelio in *Colleg. Iur. Can. c. 1. p. 1024.* et Martino Bonacina *de Consur. Disp. 7. qv. 3.* tantum ad ordinem illum, qui per saltum obtentus est, restringunt: ea tamen differentia, ut *dolo* promoti, *ipso iure*; *culpa* vero *electi*, per *sententiam iudicis*, irregulares fiant. Idque hoc demum casu, si in ordine suscepto, vel in illo, quem suscipere omiserunt, ministraverint, uti limitant Augustinus Barbosa *ad cit. cap. n. 5.* Gregorius de Valentia *Lib. 4. D. 3. qv. 19. punct. 3.* Andreas Vallenfis in *Paratit. Iur. Can. ad h. l. n. 1. seq.* A quibus recte videtur discedere Arnoldus Corvinus in *Inst. I. Can. Lib. 1. T. 25. §. 28.* qui, taliter promotum absolute irregularem fieri, contendit, ut ab Ecclesia abiici debeat, nec amplius ordinari possit. Quam pœnam in primitiva Ecclesia usitatum fuisse, luculentissime testatur antiquus scriptor, Regino Prumiensis de *Disciplina Ecclesiastica*

22 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

stica veterum Lib. 1. c. 434. de ambitu clericorum: Qui per ambitionem, ait, maiorem dignitatem appetivit, et illam perdat, quam tenuit, et illam nequaquam obtineat, quam usurpare tentavit.

§. 12.

Verum ab eo tempore, quo Concilium Tridentinum *Sess. 23. de reform. c. 14. inf.* Episcopis permittit cum promotis, per saltum dispensare, nimia & enixa septem illorum ordinum observantia, pæne in ludibrium conversa est. Quis enim adeo hospes est Pontificiæ praxeos, quam Franciscus Duarenus *Lib. 1. de Sac. Eccles. ministr. cap. 16.* prodidit, quod illa ascensio per gradus ad Episcopatum inter Pontificios observetur dicis gratia, nec sine insigni fraude, ut paucis diebus omnes gradus absolvere possint. Gemina his tradiderunt B. Martinus Chemnitius *in Exam. Concil. Trident. P. 2. c. 2.* B. Ziglerus *ad Lancellott. Lib. 1. T. 23. §. 1.* Qui perversi Pontificiorum mores in potestatem suam redegerunt sacros canones, quibus modo quinquennii interstitium inter subdiaconatum et diaconatum, nec non inter ipsum diaconatum et Presbyteriatum requirebatur *can. 2. dist. 77.* modo annum spatium a postremo gradu minorum ordinum præscribitur a Concilio Tridentino *Sess. 23. de reform. c. 11.* Hinc Petrus Navarrus *in Manual. confess. c. XV. n. 71.* qui paullo ante negaverat ordines minores non posse conferri una die, mox sententiam suam mitigat hac limitatione, nisi Papæ dispensatio aut consuetudo adfit.

§. 13.

Ne tamen per dispensandi facilitatem circa promotos per saltum Pontificii laxare fræna disciplinæ Ecclesiasticæ videantur, multis distinctionibus illam excusare, pro viribus suis conantur. Distingvunt primo inter promotionem per saltum *occultam & manifestam*: in illa, non æque in hac dispensationem concedunt: Eamque non solum, si promotus fuerit per saltum omisso aliquo sacrorum ordinum, sed etiam omisis minoribus, aut uno eorum, vel etiam omissa prima tonsura. Deinde Episcopum dispensantem iubent, probe attendere, an per saltum promotus in ordine suscepto *ministraverit*, nec ne? Adeo, ut hoc, non illo casu delicti sui veniam consequatur, ceu probant ex Concilio Trident. *Sess. 13. de reform.*

reform. c. 14. Jacobus Menochius *de A. l. Q. cas. 564.* Andreas Val-
lensis *l. c. n. 1. cir. f.* Denique repetunt, supra a nobis inculcatam,
divisionem inter promotionem per superbiam, & per ignorantiam
susceptam. Hinc tradunt, cum quis scienter se fecerit ordinari
per saltum, impellente ipsum ambitione, deponi omnino debeat,
nec cum eo dispensari, vel non facile, & quidem per summum Pon-
tificem, non per Episcopum. Sed non aliter, quod de Pontificis
dispensatione dictum, a Vallensi admittitur, quam si saltus comis-
sus sit in ordine quodam superiore, crimen sit notorium, ac pro-
motus in illo ordine aliquamdiu ministraverit. vid. Concil. Tri-
dent. *Sess. 24. de reform. c. 6. et Sess. 25. de reform. c. 14.* DN. de Lyn-
cker *in Analect. ad Dess. qv. 2.*

§. 14.

De temporum vero intervallis, quæ ab uno ordine ad alium
desiderantur, quin liberam dispensandi facultatem Episcopus ha-
beat in promotionibus clericorum, nullum inter Canonistas dubi-
um est, modo ea expendantur, quæ §. II. disseruimus. Si enim
nondum elapsum esse tempus, sciens Episcopus aliquem promovit,
tacite cum promotore dispensasse videtur Simoni Maiolo *in Tr. de*
irregularit. L. 3. c. 24. n. 14. Cum omne impedimentum canoni-
cum, quod est in potestate Episcopi dispensandum, semper dica-
tur dispensari, si Episcopus sciens promoveat.

§. 15.

Quæ igitur huc usque tradidimus de repetitione prætermis-
sæ ordinis, neque *cap. 9. X. de stat. et qualit.* neque exempla eorum
tollunt, qui vel cum Ambrosio adhuc catechumeni in Episcopos
evecti, ceu de semetipso testatur *in L. X. ep. 82.* vel a lectoratu ad
Diaconatum transferuntur, prout de Ioanne Cabilonensi Epi-
scopo refert Sidonius *L. 4. ep. 25.* vel ab exorcista facti sunt sacer-
dotes cum Felice, de quo Paulinus *natal. 4.* Ut aliorum hic menti-
onem non iniiciamus, qui per saltum promoti esse passim legun-
tur. De iure enim, non de factis solliciti sumus. Cum multa, sive
per necessitatem, sive ex quacunque causa, contra regulam gesta,
quæ in consequentiam trahere vetat *can. 1. dist. 48.* Quamdiu nec-
essitas erat, ordinationes ita suscipere, tamdiu per saltum ascen-
dere

24 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

dere crimen non erat. Hinc constat, Nectarium nondum baptizatum, tamen electum esse Episcopum Constantinopolitanum ut habet Nicephorus *L. 12. cap. 12.* Accedit, quod eo tempore per Ecclesie consuetudinem receptum fuit, magis animi dotes, quam ordines promovendi attendere.

§. 16.

Altera nunc sequitur promotio per saltum, quam respectu ætatis incurrunt, qui in idoneos prorsus adolescentes, et tantum non pueros Ecclesie præferunt. Sic Leonem X. Pontificem, alias Jo. de Medices adpellatum, exemplo nunquam audito, anno ætatis suæ octavo Cardinalem creatum esse, testis est Varellius in *Histor. Florent. L. 3. p. 151.* Similiter puerum nondum quinquennem aliquando Remensem electum fuisse Archiepiscopum, conqueritur ipse Baronius *ad ann. 925. n. 9.* ut plures taceamus.

§. 17.

Consultum itaque arbitramur, tempus, suscipiendo ordini destinatum, ex ipsis iurium fontibus derivare. Divortium vero hic nascitur inter ius civile et Canonicum: quorum illud non admittit Lectorem, nisi octodecim annos minimum natus sit: neque Diaconum aut Subdiaconum, qui minor viginti quinque annis existat: neque Presbyterum, qui trigessimum quintum annum non attingit, recipit, *Novell. CXXIII. cap. 13.* At ius Canonicum aliter annorum definitionem instituit, ut Presbyter viginti quinque annorum: Diaconus viginti, et subdiaconus octodecim ordinetur. *Clement. sin. cap. 3. de ætat. et qualit.* Quam ætatem rursus Concilium Tridentinum auxit in *Sess. 23. de reform. c. 12.* requirens in Subdiacono annum vigesimum secundum, in Diacono annum vigesimum tertium, in Presbytero Clementi subscribit.

§. 18.

In ætate tamen Episcopi definienda Imperatori cum Pontifice fere convenit: quorum uterque trigessimum annum exigit, etsi Imperator adhuc quinque annos addiderit *Novell. cit. cap. 1. §. 1. cap. 7. X. de Elect. & Elect. potest.* Veram ratio illa, quam Canonistæ urgent circa istius anni electionem parum concludit. Hanc enim petunt ex *can. 4. dist. 78.* quia *Dominus noster Iesus Christus trigesimo*

gesimo anno baptizatus est et tunc predicavit. Sed certum est saniorum Theologorum consensu Salvatorem suo exemplo ea in re noluisse certam præscribere regulam, vel definitum annorum numerum in eligendis ad ministerium Ecclesiasticum personis determinare. Neque Apostolus in formula, secundum quam eligendi sunt ministri, ullam certæ ætatis mentionem fecit: qui tamen nullam qualitatem, quam officii ratio desiderabat, silentio præterivit. Quod autem non narratur, cum narrari maxime attineat, id nec factu, nec observatu necessarium, censendum est. Unde quod alias de moralibus dici solet, in sacro hoc ætatis negotio locum quoque habebit, non consistere illam in puncto, sed habere suam quandam latitudinem. Luculentum nobis suppetit exemplum in Timotheo, quod venerandi Theologi nostri commendant ex *1. Tim. IV. 12.* In primitiva enim Ecclesia non infreqvens fuit, admittere eos, qui veræ pietatis documenta præstiterunt, et Christiana sua prudentia ætatis defectum suppleverunt. Ad quos respexit S. Ignatius in *Epist. ad Magnesium*: Ουχ ὁ πολυχρόνιοι εἰσι σοφοὶ, εἰδὲ ὁ γέροντες ἐπίστατοι σύνεσι· ἀλλὰ πνεῦμα ἐστὶν ἐν βροτοῖς. E contrario illi reiicebantur, qui ad Ecclesiastica munera ac dignitates sine suffragatione meritorum pervenire voluerunt, quos ambitus crimine notari oportuit. De quibus Antonius Diana *T. V. Tr. 2. Resol. 42 §. ult.* tradit, quod *per saltum* ordinati sint, qui ante legitimam ætatem ordinem impetraverunt, nec privilegio canonis ac fori gaudeant, quia delinqunt in legem Ecclesiæ, non ergo debent lege Ecclesiæ invari,

§. 19.

Vera autem ratio hæc esse videtur, quia ætas triginta annorum solidæ ac perfectæ prudentiæ esse creditur. Atqui Episcopus debet esse vir perfectus, cum characteris ei perfectio conferatur Albertus Trot *de perfectione clericorum Lib. 1. cap. X.* Ars enim artium est animarum regimen *cap. 12. X. de ætat. et qualit.* Unde Episcopus instructus sit virtutibus, quas eius flagitat munus, quo minus sancte servato, tot perdere, quam lucrifacere cælo potest animas. Neque hic Imperator Iustinianus dissentit in *Nov. CXXXIII. cap. 12. qui nullum* vult fieri clericum, nisi *doctum recte sciri, viæ.*

D

que

26 CAP. II. DE PROMOTIONIBUS PER SALTVM

que honeste fit. A deo tenax sententiæ suæ, ut Diaconorum, Cantorum et Lectorum ordine eos carere iubeat, qui litterarum ignari sint. *Novell. VI, cap. 4.*

§. 20.

Neque minorem 30. annis ætatem in summo Pontifice requirit Augustinus Barbosa *de un. Iur. Eccles. L. 1. c. 1. n. 93.* Jo. Azorius *T. 2. Inst. Moral. L. 6. cap. 5. qu. 17.* Quos recte deserit Ferdinandus a Castro Palao *T. 2. Tr. 13. D. 4. Punct. 3. n. 1.* atque negat, quod nulla pro summo Pontifice a iure canonico determinari ætas possit, sed eo ipso, quo a duabus partibus Cardinalium electus fuerit, qui alias aptus ad gubernandam Ecclesiam, tunc electionem ut validam persisteret. Cuius sententiam iuri Papali conformiorem esse iudicamus, quia LL. annales sunt positivæ, quibus maximum Ecclesiæ præfulem subiicere, ab omni ratione alienum foret, nec levem superioritati eius Ecclesiasticæ iniuriam inferret. Quamquam non dubitemus, per *spontaneam subiectionem* legibus quoque suis Pontificem vivere, ne per saltum promotus esse arguatur, uti supra novissimum exemplum dedimus.

§. 21.

Ætatem vero hanc probare debet is, qui se in ea fundat sive agendo sive excipiendo *L. 13. ff. de probat.* ideo, qui dicit clericum promotum non habere ætatem legitimam, hoc probare tenetur. *L. 43. ff. de min.* Et quia non nisi idoneis munera Ecclesiæ conferri debent, hoc est iis, quos boni mores, præstans eruditio, legitima iustaque ætas, præcedens ordo, probata nativitas commendat *cap. 7. X. de elect. et elect. potest. cap. 14. X. de temp. ord.* Hinc impubere ordinato Ecclesiam extraordinario restitutionis remedio adiuvandam esse, multis, in utramque partem excusis, argumentis concludit Roffredus *ad Clem. 1. de ætat. et qualit.* quia Ecclesiæ debet provideri de persona; non personæ de Ecclesia.

§. 22.

Quamquam in Protestantium Ecclesia isti ordines, quibus Pontificii nimium indulgent, minus sint recepti; propterea tamen functiones in ea non sine ordine conferendæ, aut facile conceden-

cedendum erit, quo imperiti peritioribus, aut iuniores senioribus præferantur. Ita enim exigit ipsa corporis Ecclesiastici compages, quæ in debita membrorum ac munerum proportione conferatur. Vnde limites posuerunt sacrae litteræ, quarum ductu promotionem in Ecclesia subeuntes, non per saltum, sed gradatim euecti esse videntur. Pace Venerandorum Theologorum nobis hæc saltem adferre liceat, quæ privato cuiusque studio perlegendam relinqvimus 1. Cor. XII. 28. 29. 30. *Ep. IV. u. Philipp. I. 1. 1. Tim. III. 2. 8. Tit. I. 7.* Ex quibus manifestum, uti Deus est auctor boni ordinis, ita officia Ecclesiastica nolle, nisi iusto ordine ad singulos pervenire. Quem S. Basilius in *Psalm. 33.* egregie adumbravit: *Quidam, ait, in Ecclesia sunt velut oculi, ut seniores; quidam velut lingua, ut Pastores; alii velut manus, ut Diaconi; alii velut pedes, ut qui vilitoribus Ecclesie ministeriis serviunt.* Graviter itaque Ecclesie ordinem turbant, qui neglecto inferiore officio, e. g. Diaconatus, ad superius, uti Pastorus est, infausto sæpe consilio aspirant. Neque enim gubernaculorum locus ei tradendus, qui prius remum tenere non didicit. *can. 7. dist. 40.* Ingemiscit super his, per saltum in Ecclesia promotis, pientissimus Ictus Brunnemann. in *Comment. ad L. u. ff. de mun. et honor. Ultimam,* inquit, *hoc in Ecclesiis nostris observaretur, nec Superintendentes ac Inspectores, ex Academiis vocarentur iuvenes, prapronendi iis, a quibus veram praxin Theologicam addiscere debeant.* *conf. Idem in Iur. Ecclesiast. L. 1. cap. V. §. XI. ibique Illustr. Dn. Stryckius in not.* Sed quovotusquisque Candidatorum est, quam primum relatus in numerum, quin sollicitè quærat de opimo sacerdotio, *wo ein guter Dienst sey* / contra quos præclare strinxit calamum B. Fritschius in *Iur. Ecclesiast. O. XIII.* Verum non erit, quod in posterum metuamus de promotionibus per saltum in Ecclesiis nostris, modo omnes saluberrimam hanc constitutionem sequantur, de qua nobis gratulari possumus in Ducatu Magdeburgico iuxta *Ordinat. Ecclesiast. cap. XIV. §. 15.* *Die Zehnten/so allererst von Uns verståten kommen / als welchen die ritus Ecclesia noch wenig bezahten / in denen Städten zu keinem Pastorat oder Pfarre-Dienste sollen gebraucht werden / bis sie eine Zeitlang in Schulen gearbei-*

beitet / oder eine Capellan Stelle versorget haben. Atque hoc consilium Lutherus, restaurator ut religionis puræ; ita conservator boni ordinis, ipse suppeditavit: Ich wolte / daß keiner zu einem Predig. Amte erwehlet würde / er wäre dann zuvor Schulmeister gewesen. Nam scholæ sunt Ecclesiæ seminaria. Quare indignus Ecclesiastico videtur, qui scholasticum officium obire detrectat. Et quamvis interdum ambitu quæsitâ officia, moribus atque artibus non offendant; ipsius tamen initii sui exemplo perniciosa sunt, difficileque est, ut bono peragantur exitu, quæ malo inchoata sunt præsidio. *can. 5. dist. 61.*

§. 23.

Equidem sunt, qui illas promotiones per saltum, sive ratione officii ipsius, sive ratione ætatis accidant, inter Protestantes hinc excusant quod superiorum arbitrio instituantur, quorum coniungatur dispensatio, ut valeant. B. DN. Linck. in *Comment. ad Decretal. cit. cap. un. §. 2.* Fatemur leges annales esse positivas, adeoque dispensationi subiectas. Verum in præsentî non de annis solum, sed de personæ meritis ac donis ministrantibus, quibus Ecclesiæ minister instructus esse debet, potissimum agitur. vid. Paulus Tarnovius in *Tr. de ministr. Ecclesiast. L. 1. cap. 23. qu. 1.* Et sane horum defectum non dispensatio, sed sola exercitatio in sacris negotiis supplere potest. Si itaque dispenseretur a summa potestate propter singularem personæ aptitudinem atque dona eximia, nihil repugnamus, sed lubenter consentimus, utpote qui non ex annis, sed ex meritis idoneum æstimandum esse ministrum Ecclesiæ, iudicamus e S. Cypriano *ep. 33.* In qua sententia nos magis magisque confirmat supra adducta Ordinatio, Ecclesiast. *cap. 14. §. 16.* his verbis: Es wäre denn Sache / daß sich eine solche Person in Predigen fleißig geübet / oder dermassen geschicket / erfahren / und mit Gaben ausgerüstet befunden würde / daß sie zur Pfarre wohl tüchtigkeit und derselben würdig. Dispensatio enim ut in omni lege, ita præceteris in Ecclesiastica non faciendâ est, nisi causa subit probabilis, Hugo Grotius de *J. b. et p. L. 2. c. XX. §. XXIV. n. 2.* Vbi igitur meritum prærogativa, ibi non mutatur ordo promotionis, sed dignæ personæ applicatur, ac dispensatio intervenit, ne illorum ignari offendantur.

CAP. III.

CAPVT. III.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN STATV LITTERARIO.

Summaria.

Connexio. *Q.* cur rariores sint in Republica litteraria promotiones per saltum? Ratio a forma istius Reipublicæ petitur. §. 1. Comparatio Reipublicæ popularis ac litterariæ secundum commoda & incommoda sua instituitur. §. 2. Mixta forma eligitur; ut tamen ratio promovendi ex statu populari retineatur, quæ excluduntur promotiones per saltum §. 3. Quomodo promotio per saltum ratione graduum avertatur. §. 4. Gradus Academici ostenduntur exemplo, a Iuridica Facultate desumpto. Trium graduum origo ad Iustiniani tempora reicitur. Comparatione facta cum athleticis Græcorum. §. 5. Duæ objectiones solvuntur. Hortomannus, Becmannus notantur. §. 6. Neglectis gradibus inferioribus, Doctores per saltum promoti, privilegiis aliorum non fruuntur §. 7. *Q.* An promotio per saltum committatur, si Professor, qui nec magistri aut Doctoris gradum habet, alteri eundem conferret? R. Neg: Duæ rationes in partem contrariam solvuntur §. 8. A promotione per saltum eximuntur Doctores bullati §. 9. Conclusio in hoc argumento ex dicto S. Chryostomi §. 10.

§. 1.

AB Ecclesiastico statu transimus ad Scholasticum, quoniam Scholæ sunt pars Ecclesiæ, Sicut Ecclesia est in Republica; ita Scholæ sunt in Ecclesiâ. Quod autem in illis promotiones per saltum accidant rariores, causa eius rei non potest alia esse, quam forma Reipublicæ litterariæ, recte instituta. De qua plenius in §. 2. seq. dispiciemus.

§. 2.

Hinc forma popularis, quæ maxime secundum libertatem naturalem introducta, aptissima quidem Reipublicæ litterariæ esse videtur,

D 3

detur, in qua speciosum libertatis nomen omnes prætendunt, atque artes liberales se profiteri, non male lætantur. In statu populari liberi imperant liberis, neque actiones gratia, autoritate, potentia, sed solis legibus gubernant. Perinde in Republica litteraria tuta sub imperio libertas est, neque civium actiones alio vinculo constringuntur, nisi quod leges et bona exempla colligaverunt. Natura quoque status popularis posita est in æqualitate honorum, iuris, ac libertatis, ut, qui parent, imperent. Quid verò magis intendunt, in ordinem litterarium recepti, quam æqualitatem, eaque lege inter se vivunt, ut ipsi rursus imperent eis, quibus paruerunt. Verum ut in terris nulla est felicitas, quin eam aliqua ex parte ægritudo contamineat; ita nulla est *Reipublicæ forma*, adeo attemperata humanis ingeniis, quam non *incommoda* sua premant ac infestent. Quemadmodum igitur in Republica populari libertas summa degenerat in *licentiam*, sic in statu litterario, non desunt quam plurimi, male dispensantes de libertate sua. Deinde in populari statu habentur, qui populum adulationibus sibi conciliant, ac divites cordatos viros calumniis onerant: Similiter in Republica litteraria occurrunt, eruditionis imagine tumidi, qui alios acriter perstringunt, sibi que tantum sapere videntur. Tandem ut confusio est popularis regiminis abolitio; ita æqualitatis inter litteratos abusus efficit, ut nec quisquam imperanti parere, nec quidquam alteri imperare possit.

§. 3.

Quibus æqua animi lance perpenis, non possumus aliter *Reipublicæ litterariæ formam* statuere, quam ut in ea *temperiem mixtæ*, bene tamen compositæ, atque artium studiis saluberrimæ admittamus. Civilis prudentiæ consulti animadverterunt, imperium popolare non posse diuturnum esse, nisi sapientissimi alicuius civis consiliis ac nutu, regia potestate, aut ea non minore, regatur. Inde est, quod Respublica litteraria, prudentissimi cuiusdam viri auctoritate indigeat, qui cum summa doctrina parem humanitatem coniunctam habens æmulationes tollat, factiones dispitet, ac pacem conservet. Quo tamen non obstante, si ex statu populari plerique promotorum illud retineant, quod litterario quam con-

ve.

venientissimum est, ut nulla ratione habita sive census, sive natalium, sed tantum earum virtutum, quæ promovendis sunt necessariæ, dignitates atque officia distribuantur, inde factum esse arbitramur, ut minus frequentes in hoc statu sint per saltum promotiones, quippe quas virtutum merita excludunt, ceu probavimus *cap. 1. §. 3.*

§. 4.

Quam ob causam cunctantiores esse solent in præmiis virtutum conferendis, qui seriam rei Academicæ curam habent, ut, per legitimos statutorum tramites, nemini ad honores via pandatur, nisi gradatim eos ambiendi. Neque cordati promotores patiuntur, ut per saltum ex imis subselliis in supremum honoris fastigium transiliant: quam supra promotionem per saltum ratione graduum *cap. 2. §. 3.* nominavimus. Nam omnium rerum principia, uti parva sunt, quæ suis progressibus augentur; ita de adquirendis honoribus iudicandum est, qui virtutis indolem sequuntur, non uno impetu, sed gradibus velut adiectis comparantur. Rectius quoque informantur de summo honoris gradu, cum talis promovendi ordo servatur, qui eundem impense desiderant. Non raro his ostendendum est, quod primum dignitatis gradum ambituri, in tertio vel secundo consistere debeant. Adposite dixit Cicero: *Quod prima sequentem honestum sit, in secundis tertisque consistere.* Quare si intermediorum graduum alterutro minus fuerint instructi, ad summum profus ipsi maneat aditus præclusus.

§. 5.

Ne vero exempla longius repetere, necesse sit, ad illustrationem sententiæ nostræ conducit, si in promovendis legum cultoribus persistamus. Quorum hic est ordo, ut primum candidatorum, seu Batalliariorum, post Licentiariorum, denique Doctorum gradu honorentur. Plane ad mentem Imperatoris Iustiniani, ex cuius præscripto in *Const. omnem. de iur. doc. ration.* tres gradus constitutos accepimus, sub aliis duntaxat nominibus insignitos. *Papinianistis* scilicet Batalliariorum: *Lytis* Licentiariorum: *Prolytis* Doctorum honores olim contulerunt. Græcorum in his etiam mores utcumque imitatus esse videtur Iustinianus, utpote qui in Olym-

32 CAP. III. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

Olympico certamine hanc legem habuerunt, ne quem summis athletæ honoribus et immunitatibus condecorarent, nisi qui per omnem ætatem certando, non minus tribus coronis donatus esset. *L. un. C. de Athlet.* Cum itaque a militia sagata ad rogatam valeat argumentum, non refragante Iustiniano Imperatore in *Prefat. Digest.* §. 6. ubi, in certaminibus iurisprudentiæ sacris, coronatos, *iudiciorum optimos athletas*, proclamat, nullam video causam, cur non illis, qui legibus armati sunt, tertia tandem, in summo honoris fastigio, corona imponenda fuerit, quia præmia merentibus tribui convenit. per *L. 4. C. de stat. et imag.*

§. 6.

Multa quidem dictis nostris opponere possunt, contentio- num amantes, quæ tamen facili negotio solvuntur: (1) Imperato- rem l. c. iurium studiosos ad quatuor gradus referre. Sed notan- dum est, *Iustinianos*, quos nostra ætate *instituitas* vulgus adpellat, in tyronum numero reliquit, utpote dignitatis expertium. (2) *Pro- bytas* ad Licentiarum ordinem pertinere, prout ipsos Franciscus Hottomannus, in *suo iuris Lexico*, eo redegit. Verum Hottoman- ni opinionem, quominus sequamur, hoc facit incommodum, ut Lytæ debeant Batalliarum ordinem ducere, quo admissio, totus ille promotionis ordo turbatur ac destruitur. (3) Batallarios in promotione Iuridica excludendos esse, quod primus ille gradus saltim in Philosophico aut Theologico studio conspicuus sit. Est ita moribus corrupti sæculi, et contra originem huius gradus. Nam Batallarius non a bacca laurea, honoris symbolo, uti vult Becman- nus in *Parallel. Polit. cap. X. §. 11.* sed a Gallorum *Bataille* descendit. vid. Ludovicus Vives in *Lib. 1. de caus. corrupt. art. p. 59.* Gradus enim hic honoris primus ex Academia Parisiensi ad nostras promanavit, in qua illum promeriti Batallarii sunt creati & appellati, quasi mi- lites, ex primo prælio, post editum tyrocinii specimen reversi. vid. Conringius in *Antiquit. Academ. Dissert. IV. p. 135.*

§. 7.

Ex quibus liquet, quod in Republica litteraria eius condito- res voluerint, ut ad iuris prudentiæ culmen, triplici illo gradu, Ba- tallariæ, Licentiæ et Doctrinæ, iter pateat. Vnde qui, neglectis prio-

prioribus, Doctorum insignia consecutus est, eundem minus recte proventum esse, superius adductæ rationes indicant: neque concessa Doctoribus immunitate ac privilegiis frui debent *arg. L. 8. C. de advoc. divers. iudic.*, immo degradari possunt, *Marsilius Sing. 43.*

§. 8.

Adeo illorum quoque graduum in Academiis nonnulli pertinaces esse videntur, ut nemini permittant Magisterii aut Doctoratus conferre honores, nisi ipse gradu hoc insignitus esset. Duabus vero nituntur rationibus: quarum una, quia nemo plus iuris in alterum transferre potest, quam ipse habet *L. 54. ff. de R. I.* Quæ tamen regula, in alienationibus ac successionebus locum habens, ad promotiones per saltum minus caute applicatur. Alioquin Comes Palatinus, qui Magisterii aut Doctoris gradu non est ornatus, Doctores bullatos creare non possit. Altera est, causa nihil largitur effectui, quod non habet. Sed Philosophorum hæc sententia est, quæ dubium non conficit. Cum opus non sit, ut illud, quod causa confert effectui, semper habeat *codem modo*, sed *eminentiore gradu perfectionis* id tenere sufficit. Quemadmodum Episcopus tribuit beneficia, quæ non sunt sua; ita Professor, qui non est Doctor aut Magister, tamen alios istis honorum gradibus donare potest: utrinque enim hoc fit ratione officii.

§. 9.

Maiorem vero promotionis per saltum speciem habet creatio Doctorum bullatorum, quoniam hi non gradatim, ut in publicis Academiis fieri solet, sed omisis gradibus mediis promoventur. Sane hic, quod alias etiam accidit, imago saltuatim factæ promotionis sefellit incautos. Nam Doctorem bullatum creavit aut ipse Imperator, aut Comes Palatinus. Si Imperator pro merito præsumptio militat, ut sine sacrilegii crimine dubitare non liceat de aptitudine eius, quem summus Princeps pro idoneo habet *L. dubitare. 3. C. de crim. sacrileg. L. sacrilegii s. C. de divers. Rescript.* Imperator enim semper in privilegio cuius Academiæ concessus ac confirmatis serio mandat, ut personas doctas, habiles et aptas, promoveant. Credibile itaque non est, quod Doctorem promo-

E

TURUS

turus sit indoctum, cum contradictionem implicet. Quamvis opponi quidem possit ius creandi Doctores Imperorem independentem ac liberrime exercere; tamen ad illiterati promotionem illud extendere nequit, quia dispensatione sua nec ingenii defectus, nec virtutum merita supplere valet. Vnde Angeli Isti sententia sobrie est capienda, *Imperatorem unico verbo posse Doctores, Licentiatos et Magistros proclamare.* Bechmann. *de Privileg. Studios.* cap. 3. n. 20. Etenim Imperator iura quidem ac privilegia, quæ in Republica litteraria isti dignitati tributa sunt, utique conferre potest creatione sua, sed minime ipsam dignitatem, quæ secundum ius naturæ in meritis fundata est cap. 1. §. 3. Ergo manifestam involvit contradictionem, dignum esse indignum, aut meritum esse immeritum. Sin Comes Palatinus Doctores Bullatos creavit, etiamnum videtur cessare promotio per saltum. Nam in privilegiis, quæ Comitibus Palatinis in hoc negotio data sunt, numquam non hæc clausula inserta est: *Das zum wenigsten drey Doctores derselben Facultät darzu gebraucht werden.*

§. 10.

Hæc de honoribus in Republica litteraria adipiscendis est nostra sententia; in qua tamen pertinaces hæere nolumus, si luculentis rerum argumentis convincamur, quod non pauci promotorum per saltum ascenderint ad summum honoris apicem. De quibus potius valere putamus S. Chrysostomi sententiam in *can. 12. dist. 40. Multi Doctores, et pauci Doctores: Multi nomine; pauci opere.* Nos Philosophorum more cuncta proposuimus, non abhorrentium a publicis moribus, nihil præcipue agentium, quam hoc unicum, ut cum *docti* esse eceperunt, sibi caveant, ne *boni* esse desinant.

CAPVT. IV.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM IN STATV CIVILI.

Summaria.

Connexio. Prohibitio promotionis per saltum ex legibus §. 1. Ac veterum moribus eruitur §. 2. Quis ordo promotionis inter Ro-

ma-

manus observatus fuerit, demonstratur, addito Ciceronis exemplo. Ratio eius ordinis cum Plinii consilio adfertur. §. 3. Promotionem per saltum in Republica Romana locum habuisse, Quintii Flamini exemplo ostenditur. §. 4. Grotii error refutatur de promovente per saltum, ad restitutionem damni obligato. §. 5. De promotionibus per saltum ratione etatis. Ubi pramittitur legitima promovendorum etas, quod ad determinationem annorum attinet. §. 6. Rationes huius instituti §. 7. Transgressio eius. Exemplum ea de causa adfertur, sed excusatur, & illa definitio annorum restringitur. §. 8. Q. An promotio per saltum sit, cum iuvenis consiliariorum numero adscribitur? Resp. per distinctionem. Exemplum Rebeami, §. 9. De etate adfessoris Camere. Antinomina Ordinat. Cameral, cum Recept. Imperii noviss. conciliatur. §. 10. Q. Utrum promotio per saltum, cui nobilitas conferatur, velut a quatuor avis orta? Resp. Neg. §. 11. De opposita regradatione in iudice, & advocato agitur §. 12.

§. 1.

AD statum civilem nos ordo perducit, quem promotiones quoque per saltum turbare, notius est, quam ut explicati-
one indigeat. Ideoque non leges solum, quas *cap. 1. §. 2.*
et alibi laudavimus, eisque nunc *L. 3. C. de consul. in lib. 12.* addi-
mus, sed et vetusti temporis mores tales promotiones diligenter
prohibuerunt, et cupidos honorum ad debitos gradus revocarunt,
donec meritorum insignia eis adspicularentur *L. 1. C. de div. offic. in
lib. 12.*

§. 2.

Qua de causa apud Ciceronem, aliosque, prisca moris callen-
tes, cum de adipiscendis dignitatibus agitur, ubique fere graduum
fit mentio, quasi ad eas, nisi per gradus sit ascensus. Sic eloquen-
tia Parens in *Orat. ad Quirites post reditum* (p. 286, edit. Cellar.) in-
quit: *Vestros denique honores, quos eramus gradatim singulos asscui-
ti, nunc a vobis universos habemus.* A minoribus enim ad maiores
ei ascendendum est, qui ad veterum instituta promotionem suam
componit. Unde idem Cicero *lib. 3. de LL. sumto* *Ædiles curatores
urbis, annonæ, ludorumque solemnium, illisque ad honoris amplioris*

gradum primus ascensus esto. Existat apud Plinium *L. 3. epist. 2. ad Maximum* haut leve istius ordinis vestigium: *Caret ambitu, scribit, ideo se in Equestri gradu tenuit, cum facile posset ascendere altissimum, quem de Senatorio gradu, explicat Excell. DN. Cellarius in not. ad b. l.* Præclara hæc sunt prudentiæ monita, non legis præcepta: quorum hic meminimus, ut constaret, nihil Reipublicæ utilius esse, quam per omnes honorum gradus ad summum dignitatis fastigium cives suos efferre.

§. 3.

Sed videamus primum de ordine promotionum, acturi deinde de saltu: magis tamen necessaria utriusque, quam superflua monumenta attingamus. Talem vero apud Romanos tenebant ordinem, qui ad gubernandam Rempublicam sibi viam parabant. Primo petebant Quæsturam, honorum primordium ab Ulpiano dictam in *L. 1. §. 3. ff. de Offic. Quæst.* triennio elapso Ædilitatem, biennio Præturam, eadem quoque intercapedine Consulatum: sequerebantur Censura, & Patriciatus. Sic ipse Cicero, legis ac ordinis utique observantissimus, qui honores *ordinatim* petendos esse bene monet in *Lib. 4. ep. 5.* per scalarios istos gradus ascendit, bonum exhibens exemplum, primum Quæstor, dein Ædilis, post Prætor ac tandem Consul fuit. Optandum itaque esset, ut multi, quorum animos incescit honoris cupiditas, in animum admitterent egregiam illam Plinii vocem in *Panegyric.* sic admonentis: *Nihil magis prodesse Candidato ad sequentes honores, quam per actos optime magistratus. Magistratus magistratum, honore honor petitur.* Recta ratio id ipsum postulare videtur, ut una cum meritis augeantur præmia. Rem enim se bene gessisse, in minori magistratu ostendere oportet eum, qui altio rem magistratum aditurus est, *L. 1. C. ut omn. iudic.* Vnde quod ab initio *cap. 1. §. 2.* diximus, omnes, recti amantes, probant, neminem debere ascendere ad maiorem magistratum, nisi prius minorem sustinuerit.

§. 4.

Quantò etiam argumentorum pondere se se opposuerunt prudentissimi veterum; non tamen in Republica Romana defuerunt, qui per saltum, quam per gradus se proVectos maluissent, Minus ad

ad animum revocabant, quod ad honorum dignitatumque culmen rapido præcipitiqve cursu non satis tuto quisquam evehatur. Sicut enim scalarum gradus, si quis alios tollat, alios incidat, ruinæ periculum sibi struit, non ascensum parat; ita si per saltum ac præpropere, ad summas dignitates aliquis efferri velit, neque ad eas sibi per minores magistratus gradum præstruat: promptum lapsus & ruinæ periculum ipsi impendet. Neque alia erat causa, quæ permoti M. Fulvius & M. Curius, Tribuni plebis, T. Quintium Flaminium ex Quæstura Consulatum petere non patiebantur. Digna sunt de hac promotione per saltum verba Livii, quæ adscribamus ex Decad. 4. lib. 2. *Iam Ædilitatem Præturamqve fastidiri, nec per honorum gradus documentum sui dantes, nobiles homines tendere ad Consulatum, sed transcendendo media, summa iuris continuare.* Exstant plura apud antiquos scriptores eorum exempla, qui cum despiciatissimæ fortis essent, celeri cursu ad excelsos potestatum gradus elati sunt: quos enumerare non opis nostræ est: Iura sectamur, non facta: Ideoque unum vel alterum eius promotionis dare documentum, nobis hæcenus suffecit.

§. 5.

Antequam vero hinc abeamus, moras injicit progressuris error Hugonis Grotii, quem in *lib. 1. de I. b. et. p. cap. XVII. §. 3.* commisisse videtur. Cum existimat, si cui magistratus collatio mandata, ipse vero indignum eligat, atque ex huius electione damnum faciat Respublica, hoc ab eodem refarciendum esse. Addit insuper rationem Grotius *l. c.* quia Respublicæ tenetur ad eligendum eum, qui dignus est, & ad hoc exigendum Respublica ius habet proprium. Verum nimis fallitur summus iuris naturalis Interpret: quoniam restitutio damni non datur, nisi ius alteri debitum auferatur. Sed civium nulli in Republica ad honores ius proprium convenit: certe meritum non est debitum. Deinde honorum distributionem arbitrio magistratus Respublica permittit, ideo facultatis suæ limites non excedit, si indignum evehat, quod paullo ante *cap. III. §. 9.* demonstratum est. At iure suo utens nemini facit iniuriam, ut propterea teneatur ad damni restitutionem. Ponamus quoque magistratum teneri Respublicæ ad

CAP. IV. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

dignos eligendos ; non tamen ex legis , sed virtutis præcepto illud procedit. Unde non negabimus , si honores a Magistratu indignis conferantur , peccari contra virtutum præcepta , puta prudentiæ ac beneficiæ , quarum transgressio cum onere damni restituendi coniuncta esse non potest. Quicumque enim nihil alieni tenet aut debet , ad illum restitutionis obligatio non pertinet. Neque ipse Hugo Grotius hoc inficias ibit , qui *l. c. §. 9.* inquit : *Siquis debeat ex caritatis norma , peccare quidem omitendo ; non tamen ad reparationem teneri , cuius origo est , ius aliquod proprium.*

§. 6.

Quemadmodum graduum , ita et annorum rationem habuerunt præficii mortalium , in decernendis officiis atque honoribus. Hinc Magistratibus Romanorum certam fuisse ætatem præfinitam , qua completa fungi possent honoribus , satis præter alios adfirmant , Ulpianus in *L. 8. ff. de mun. & honor. L. 2. ff. de vacat : L. 2. ff. de iur. immunit.* Papinianus in *L. 6. & Callistratus in L. 11. ff. de Decur.* Id ipsum quoque testatur Ovidius , *Lib. V. Fast. v. 61.*

Finitaque certis

Legibus est ætas , unde petatur honos.

Erant autem honoribus Magistratibus obeundis anni destinati certi , quos præoccupare licitum non erat : Consulatus præscriptus erat annus XLIII. Præturæ XL. Ædilitati ac Quæsturæ XXXVII. Tribunitia potestati XXX. ut constat ex Sigonio *de Antiqu. Rom. Iur. Lib. 2. c. 2.* Tholofano *de Republica Lib. IV. c. V.* Quibus subscribit Reinesius *Lib. 2. Var. Lect. cap. 15.*

§. 7.

Neque sapientissimi Romanorum , qui pæne in omnibus rebus magnam semper temporis rationem habuerunt , non sine gravissimis causis ætatem hanc definiuisse videntur. Factum enim hoc putamus , ut vel honorem deferrent ætate provectioribus , vel hominum diligentiam ac vigilantiam excitarent , vel contentionum occasiones inter pares , aut non multum impares tollerent : atque sic se gerendo in distribuendis officiis nemini ius petendi auferrent , sed tantum ad meliorem promovendi ordinem redigerent. Cum nimis absurdum ipsis adparebat , ut iuvenes antiquis præferrentur , quo-

quorum experientia in multis rerum argumentis probata sit. Quam ob causam antiquiores advocati, quorum fama est hilarior, anteponuntur iunioribus, L. 7. C. de postul. Huc respexisse videtur Sardonius Apollinaris cum dixit: *Advocatorum cum finiuntur actiones, incipiunt dignitates,*

§. 8.

Interim plures citra eam aetatem, si quid dignum operæ pretium præstitissent, Consulatum gerere permissum fuisse merito obijci potest, teste Alexandro ab Alexandro L. 3. Gen. dior. cap. 3. p. 120. Nam et Valerium Corvinum, ait, in tertio et vigesimo aetatis anno ante legitimum tempus ad Consulatum promotum legimus. Verum illa aetatis notatio §. 6. tradita non ita accipienda est, ut meritis, quæ aetatem superant, unquam opponatur. Qui enim virtute sua merentur tanta præmia, per saltum promoti esse, male arguuntur. Unde est, quod in plerisque Rebus publicis, nulla certa ætas attendatur: etsi plurimum commodi secum trahat, quo in promptu statim habeamus, qui cives sint, ad munera publica capessenda satis apti. Siquidem illæ eo tendunt, quod reperiantur interdum iuvenes egregii, de quibus idem pronunciare possumus, quod de Demophilo Pindarus *Pyth. Od. IV.* qui fuit ἐν πασι νέος ἐν δὲ βελταῖς βρεσβυς. Et sane salutare putatur, iuvenes perspicaces adiungere senibus. Quemadmodum nimis forte vinum diluitur aqua, ita coniungenda erit cautio senilis cum ferventi studio adolescentum: ut senum consuetudine iudicium confirmet iuvenes, et in locum maiorum succedant. Hinc recte inquit Tholosanus de Repl. L. 24. c. 6. *Expediit omnino iuxta annos arbores plantas eiusmodi novas inferere, quæ post interitum in locum earundem succedunt.* Quapropter Augustum Imperatorem liberos Senatorum, quo celerius Republicæ advescerent, protinus virili togæ latum clavum induere, et interesse curiæ, permisisse legimus apud Suetonium in eius vita. De Consulibus quoque constat, aetate minores eligi quidem potuisse L. un. §. 2. ff. de offic. consul. factos tamen suffragia non tulisse, nec administrasse Republicanam L. 6. §. 1. L. 11. ff. de Decur. L. 8. ff. de mun. et honor. atque ita dignitatem aliquamdiu eosdem obtinuisse sine administratione. Quare istæ & similes excepti-

40 CAP. IV. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

ceptiones non tollunt promotionis regulam, quæ senes potius, quam iuvenes a consiliis esse iubentur. Quibus enim corpus annis infirmum; ingenium sapientia validum est.

§. 9.

Ex his itaque sequitur, non statim promotionem per saltum esse, si iuuenis numero consiliariorum adscribatur, ut ut commodius senes adhibeantur, quia magis experientia valent, quam illi arg. L. 1. §. 3. ff. de postul. L. 91. §. 3. ff. de V. O. L. 1. §. 2. ff. de offic. consul. Quo enim pacto fieri potest, ut Senatorium munus recte obeat, qui forum vel aulam nunquam attigerit, eaque in arte digne se exerceat, quam nunquam didicerit? Neque enim consiliarius nosse tantum debet leges Reipublicæ in qua vivit, sed singularum Rerum-publicarum conditionem, quoad fieri potest, exquirat, ut co-epeditior sit in dandis consiliis, quæ spectant ad rationem status & utilitatem Reipublicæ. Notum est, quod sensus occupentur circa singularia; ex singularibus autem nascitur experientia, quæ præceptoris consiliarium instructum esse oportet. Jo. Bodinus de Republ. L. 3. c. 1. Unde iuvenes consiliis interesse possunt; attamen per saltum illorum erit promotio, si consiliis præesse velint, cum plerumque improvidi ac temerarii esse deprehendantur. Testis est experientia, Dei verbo tradita atque Regis Iudæorum, Rehabeami, exemplo, luculenter comprobata 1. Reg. XII, 8, 14. qui consilia iuvenilia prætulit senioribus, atque his ruinam sibi acceleravit.

§. 10.

Malo huic, quo nulla ætas certa attenditur in capessendis honoribus, egregie mederi videtur *Ordinat. Camer. Imp. P. 1. T. 5. §. 11.* constituens: daß denen jungen unerfahrenen Personen / so aus der Schulen kommen / der Zutritt ad Adlessoratum nicht verstatet werde. In amplissimum enim hunc ordinem nemo referendus est, nisi qui prius foro adseverit, et qui annis aliquot vel in Senatu causas agitaverit, vel profitendi munere alicubi functus fuerit, multaque habeat diuturna observatione notata, aut cum Cameralis iuris peritioribus usum ac consuetudinem habuerit, a quibus, quæ partium suarum sint; fuerit edoctus. Neque officit, quod hodie ad annos in *Assessore Cameræ* non respiciatur per *Recess.*

cess. Imper. d. ann. 1654. §. 28. cum ibi non de ætate Adfessoris, sed de quinquennali studii Iuridici decursu agatur, quem olim requisiverunt per Ordin. Camer. Imper. P. 1. T. 3. §. 2. hic, non illa remissa est, modo insigni eruditione ac forensi experientia promovendus polleat. vid. DN. Textor in *Disp. II. ad R. I. noviss.* §. 36.

§. 11.

Etsi nobilitas sensim nascitur, præclaris factis augetur, donec splendorem suum diffundat; non tamen, ut et illud non alienum a scopo nostro inferamus, si cui Princeps nobilitatem conferendo in codicillis ita exprimat, wir wollen euch hiermit in dem alten Adel dergestalt erhoben haben / als wenn ihr von Vater und Mutter 4. schuldig gebohren wäret / eiusmodi nobilem per saltum evexisse, nobis videtur. Nam uti feudum novum iure antiqui concedi potest. 2. F. 2. 18. B. Struvius S. I. F. cap. III. apb. 3. ita nihil vetat, quominus nobilitas nova sub schemate antiquæ nobilitatis conferatur. Quo facto, ille nobilis ad ea iura et privilegia admittitur, quæ a quatuor avis ac proavis aliquem ortum esse requirunt, ut in ludis equestribus, in collegiis Canonicorum ac similibus recipiantur. Cum ea omnia, quæ hic adferuntur, a iure positivo descendunt, adeoque Principis dispensationi subiecta sint. Illustr. DN. Cocceius in *Inst. Iur. Publ. L. 1. cap. 8.*

§. 12.

Restat de regradatione in hoc statu, utpote promotioni per saltum opposita, paucis dicamus. Iudices enim Romanos, prout ex L. 12. C. de dignit. constat, pœnæ loco, si se sceleribus maculassent, bonore exutos inter plebeios habitos fuisse, neminem fugit. Quandoquidem iudices ac magistratus populi Romani, qui in ipsa Republica, vel eius parte, aut iustitia administranda, versabantur, post adquisitionem officium e plebeiorem censu, nobiles esse factos, multis probat Rosinus in *Antiquit. Rom. Lib. 1. cap. 17. et 19.* Hinc propter atrociam delicta regradationem patiebantur, cum, illis honoribus privati, in plebeiorem censum denuo redacti essent. Similis quoque huic est Advocatorum regradatio, etiamsi dispar puniendi causa occurrat. Ubi in summis receptum esse Dicasteriis, liquet per Ord. Cam. Imp. P. 1. Tit. 52. §. und über das I. ut Advocatus culpofus si in altiore

loco sedeat, ex statione sua in infimum detrudatur, sine tamen infamiae macula, cum a iuris peritia non instructus sit, aut aequo negligentior in officio suo deprehendatur. Cetera regredationis in statu civili exempla, ne longi simus, consulto omittimus.

CAP. V.

De

PROMOTIONIBUS PER SALTUM
IN STATV MILITARI.

Summaria.

Connexio. Promotiones per saltum turbare statum militarem, ostenditur. Unde personae illustres in bello ab humilioribus officiis incipiunt. §. 1. Ordinem promovendi in officiis militaribus servandum esse probatum partim LL. Romanis §. 2. partim ratione aequitatis naturalis §. 3. Obiectio de usu LL. Romanarum in hodierno iure militari solvitur. Feltmanni et Burgeri sententia confirmatur. §. 4. De reductione legum militarium inter veteres usitatarum. Marcellini testimonium de illis adductum §. 5. De emtione officii militaris virandi tyrocinii causa. Cuius intuitu L. 3. C. de condiēt. ob turp. caus. explicatur. Mores Germanorum de ista emtione perpenduntur. Diēto Nazianzeni concluditur. §. 6. Iura militaria quae paulo recentiora sunt, eandemque promotionem per saltum improbant, inprimis Danicum adducitur. Antinomia quaedam iuris militaris dissipatur circa electionem Equitum Magistrum §. 7. Excipiuntur quaedam personae a promotionibus per saltum §. 8. De poena promotorum per saltum in statu militari. Boëcleri obiectio solvitur, et sententia Grotii limitatur. §. 9. Regradationem esse poenam per saltum promotorum demonstratur (1) ex iure Romano. Modus regradandi exprimitur. §. 10. (2) ex iure militari recentiori, e.g. Svedico. Additum est praedictum ex foro militari, et Grotii testimonio illustratur §. 11.

§. 1.

Veniamus nunc ad statum militarem, quem promotiones per saltum non parum turbare possunt. Cum militibus imperare, qui iussus est, alium is Imperatorem sibi quaerit. Diu enim

enim perdidicisse in hoc statu ea oportet, quæ mox officialium quisque suis præcipere debet, nihilque discendum habeat tempore docendi, quo expeditio facienda est. Hinc *illustres persone*, militiam secutæ, ab *humilioribus* incipiunt *muneribus*, ut laboriosa ac onerosa fuerint, ne quidquam e re militari futurum ignorarent, aut monitore officii sui indigerent. Non ferunt limites instituti nostri, ut exemplorum agmina hic congeramus. Neque id agimus, quod Historicorum proprium munus est.

§. 2.

In officii igitur *militaribus* nihil magis exigitur, quam ut *ar-dine certo* et per *gradus*, sive ætatis, sive dignitatis, deferantur. Honoris enim augmentum in statu militari non ambitione, sed labore convenit ad unumquemque devenire per *L. 14. C. de re mil. lib. 12.* Sicut quisque in ordinem venit, & quo digniore et antiquiore honore functus est; ita et in dignitate et impetrandis officiis honorificis præferri debet, *L. 1. ff. de alb. scrib.* Quem ordinem præter adductas leges, mirifice inculcat Imperator Honorius in *L. 3. C. de tyron. lib. 12.* Non, inquit, *patimur quemquam celsiorem gradum obtinere, nisi cui et laborum assiduitas, et studiorum prolixitas suffragetur.* Ac severe prohibet Imperator Zeno. in *L. 2. C. de primic. lib. 12.* *ne quis per ambitionem graduum seriem conturbet, & temporum ratione calcata, dudum militantibus se anteferri cupiat.* Quomodo autem Romani in castrensi militia hos officiorum gradus servaverint, multis expendit Iustus Lipsius *de milit. Roman. Lib. 2. Dial. 8.* Rosinus *L. 10. Antiqu. cap. 7.* & Georgius Obrechtus toto libro de *principiis belli et militari disciplina*, in quo nomina officiorum militarium apud Romanos recepta ad hodiernos mores egregie accomodantur.

§. 3.

Neque obscura est æquitatis naturalis ratio, quæ in militaribus illis Romanorum legibus intenta fuit. Scilicet ut vetus est verbum, sed summa cum veritate coniunctum, *nescire eum recte imperare, qui non didicerit parere*, ita plane nec militum copias regere novit, qui militare non prius didicerit. Ambitionis igitur, non prudentiæ militaris alumni sunt, qui per saltum evahi desiderant. Hi

non militare, sed imperare: non sub armis sudare, sed arma iubere: non stipendia mereri, sed dare in votis habent. Quibus postea accedit, ut ignorent insidiarum modos, quibus opprimuntur, adverso terrentur eventu, cui se fortius opponere debuerunt, secundarum ambiguarumque rerum nescientes, praesentissimo periculo se ac milites suos exponunt: cum hi illorum facta, non dicta, sequantur.

§. 4.

Verum, ne quis nobis frustra obiiciat, ius militare ex Romanorum LL. non explicandum esse, ac proinde promotiones per saltum in hodierno statu militari occurrentes, eisdem redargui non posse: Huic vero in notitiam perferimus, novum haut esse, ut posteriores leges ad priores trahantur, et ex his istae explicentur per L. 28. ff. de LL. Quam pro se in negotio militari adducit ac recte sequitur. Feltmann in Resp. Mil. 1. n. 95. Ex eisdem quoque Romanorum LL. in nostro argumento decisionem petiit Burgerus in Cent. 3. O. 53. 54. his verbis conceptam: Es gebühret sich / daß einer zuvor Schildwache stehet / ehe er ein Officier werde.

§. 5.

Præterea nemo nobis adversabitur, si defendamus, perutile fore, cum veteres Principum sanctiones de gradibus honorum observandis, virandisque in magistratibus, potissimum in militaribus, per saltum promotionibus, renovarentur et in praxin deducerentur. Ex quibus illa memoria nostra & observatione dignissima est, quam Julianum Imperatorem, mox fere ut imperium est adeptus, in concione ad milites tulisse, testis est Ammianus Marcellinus Lib. 20. Cap. XI. *Vi, inquit, rerum integer ordo servetur, premiaque virorum sortium mancant incorrupta, nec honores præcipiat ambitio clandestina, id sub reverenda consilii vestri facie statuo, ut neque civilis quisquam iudex nec militie rector, alio quodam præter merita suffragante, ad potioreni veniat gradum, non sine detrimento pudoris eo, qui pro quolibet petere tentaverit, discessuro.* Erat ideo antiquitus institutum, quo adolescentuli statim castrensibus stipendiis imbuebantur, ut imperare parendo, duces agere dum sequuntur, adflescerent. *A maioribus enim natu non auribus modo, verum etiam*

iam oculis, iuniores discunt, quæ facienda, mox ipsi ac per vices quasdam minoribus tradenda habent, ut in re simili advertit Plinius L. 8. ep. 14.

§. 6.

Ad ipsam vero promotionem per saltum nobis accedentibus, in statu militari ea tunc committi videtur, quando vitandi tyrocini militaris causa aliquid dederunt officiales, die sich eine Officiers Charge erkauft haben. De quibus Diocletianus Imperator L. 3. de Condit. ob turp. caus. præclare tractavit. Hanc itaque legem insipientibus ignotum esse nequit, quod eo tempore severa admodum fuerit militum disciplina. Nulli, etiam si selecti tyrones, in militum numeros, nedum officialium, recipiebantur, quin per annum sub magistris armorum instructi essent, quod tyrocinium vocabatur. Ut eius onera, utpote gravissima, quo vitarent, plures quacunq; arte, adiecta etiam pecunia, sedulo agebant: Hinc apud centuriones, contra quos, iam milites facti ob anteversum tyrocini tempus, pecuniam datam condicere non erubescabant. Neque enim turpiter data esse censebatur ab iis, qui veram militiam appetebant, sed sola turpitude erat ex parte accipientis, qui & propterea de crimine concussionis ac repetundarum accusari poterat L. 6. §. 2. ff. ad L. Iul. repet. Moribus Germanorum ex parte dantium quoque turpitude adesse videtur, quorum plerique vel ob spem prædæ aut vanæ gloriæ militaria munera captant. vid. cap. 1. §. 8. Ad quos pertinet illud S. Gregorii Nazianzeni iudicium de dignitate emititia in Or. 28. *Eam tunc æstimabo, cum pietatam quoque pulchritudinem laudandam duxero, simiamque ob id venerari cæperos, quod leo esse iussa sit.*

§. 7.

Cum his autem veterum moribus ac legibus optime consentiunt recentiores Regum ac Rerumpublicarum constitutiones, quæ statum militarem ita instituunt, ut secundum eas quisque gradibus officiorum præmissis ascendat, nec ex milite statim erante tempus cursum suum transcurrens, ad eximium aliquod officium militare, per saltum, sed per minores magistratus, evehatur. Quorum si una alterave pro illustrando hoc negotio in medium profere-

renda esset, nullam invenimus in universo Iuris Militaris Corpore, quæ maiorem affundere lucem possit, quam sapientissima Christiani V. Danorum Regis, gloriosissimæ memoriæ, constitutio, quæ in suo Militari Jure *art. 158.* his verbis publicata est; Weil der Krieg eine Profession ist / da man oftmahls mit seiner eigenen Person bezahle muß / so soll auf die Erfahrungheit in Bestellung des Officierer gesehen und nicht leicht zu Rittmeisters oder Hauptmanns Charge einer gesetzt werden / der nicht zum geringsten fünf Jahr actuellement im Kriege gedienet; oder die Lieutenants-Plätze einen gegeben werden / der nicht vier Jahr gedienet; auch bevor einer zum Cornet oder Sändrich vorgestellet wird / soll er drey Jahr effectivement gedienet / und seine Züge und Wachen verrichtet haben; desgleichen soll keiner zur Quartier Meisters Function, oder zur Helleparth befördert werden ehe er volle 3. Jahrs-Zeit würckliche Dienste gethan / und die Pike oder Musquet getragen hat; es sey dann / daß er dazu tüchtig erfunden wird / oder sich in einer oder andern action absonderlich signaliret. De qua exceptione paullo post dicemus. Interim ex citato textu perspicimus, tales statum militarem poscere officiales, quorum scientiam nulla res omnino, quæ quidem posita est in usu militari, fugiat. vid. Pract. Milit. Pr. 2. p. 319. seqq. Si igitur potentiam ingentem hostis ostendet, officiales belli sciant eludere; si vastationibus ac depopulationibus grassentur, sciant reprimere; sin maioribus viribus insulenter, prudentia calleant atque solertia superare. Nullum sit belli genus, non externum, non internum, non defensorium, non vindicatorium, in quo illos non universæ patriæ fortuna exercuerit, aut etiam illustrarit. Et quamvis in Imperio nostro Campi-Marschallus, nullum alium sibi adiungere possit Equitum Magistrum, nisi nobilem vid. die Reuterbestallung in Tit. wie das Reuterrecht zu bestellen art. unic. non tamen exinde promotio ulla per saltum metuenda est, cum nobilis quidem genere ibi præferatur, sed quem præter Maiorum suorum gloria, propria virtutis militaris merita conspicuum reddiderunt, prout ex *l.c.* adparet, Es soll der Feld-Marschall einen ehrlichen / verständigen / erfahrenen Kriegesmann von Adel zu seinem Lieutenant verordnen &c. Optima promovendi

di ratione, quia ut pœnis de plebe orti impelluntur; ita præmiis in statu militari nobiles ad egregia facinora excitantur. Accedit, quod si lege aliqua caveatur, ut præferantur in honoribus certæ conditionis homines, hoc semper observandum sit, modo idonei sint, L. II. §. 1. ff. de mun. & honor.

§. 8.

Quibus tamen, modo expositis, promotionibus non obstant Marii iunioris, Scipionis Africani & Pompeii M. exempla, si probe expendatur singularis eorum peritia in re militari, cuius intuitu evidens Reipublicæ utilitas deprecabatur, ut in annalium atque scansilium legum decretis dispensatio fieri posset. Et si igitur præ ceteris Pompeio M. a Vindio quodam obiectum ὅτι διμαγωγὸς ἐκ παιδαγωγείας παραπεπήμες, quod ex ludo pedagogi, Dux & Imperator confestim emicuerit, aut a Sertorio eidem exprobratum, virtuti suæ Cneium Pompeium, adhuc imperberem & patrem adolescentulum, non parem posse adversarium esse, seque iuvenem istum, bene castigatum, mox domum remissurum. vid. Plutarchus in Pompeio. Nihilominus hæc mera sunt convitia, foetus impotentis ingenii, quæ utrisque male cefferunt, atque multo uberius Pompeii famam disseminaverunt. Cum perverfa hominum iudicia nec merita personæ, nec eorum æstimationem immutare queant. Hinc dubium non est, quin tantos honores Pompeius, æque ac alii, quos supra in laudis societatem cum eo pertraximus, ob egregiam animi indolem, atque eximiam virtutem, promeriti sint, subsultim & ante tempus obtinerent. Audiamus hac de re testem, fide dignissimum, Ciceronem; in Orat. pro L. Manil. Cuius (Pompeii) adolescentia ad scientiam rei militaris, non alienis præceptis, sed suis imperiis, non offensionibus belli, sed victoriis, non stipendiis, sed triumphis est traducta.

§. 9.

Et si autem in statu militari promotio per saltum plerumque originem suam ducat ab ambitione. vid. §. 6. quæ virtuti opponitur, cuius natura ut coactionem omnem, ita poenam quoque excludit Grotius de J. b. & p. L. 2. cap. 20. §. 20. Nihilominus hæc Grotii sententia etiam si vera sit; non tamen sine discrimine applicanda est,

est, quod minus observans Boecklerus in *Dissertat. de actione ingrati*, novis erroribus ansam dedit, quos ex parte castigare voluit Pufendorfius de *J. N. & G. L. III. cap. III. §. 17.* Dantur enim virtutes, quæ legis humanæ præcepta excedunt, quarum opposita vitia pœnæ non subiiciuntur. Ex diverso si per legem illam virtus aliqua præcipiatur, eique contrarium vitium prohibeatur, tunc lege violata etiam pœna locum habere potest, quia adest iniuria, cum pœna nihil aliud, quam reparationem iniuriæ, comprehendat.

§. 10.

Igitur extra erroris periculum positi, tuemur, pœnam regradationis in statu militari sequi promotionem per saltum. Ut in quo genere milites deliquerint, in eodem pœnam sentiant. Regradatio enim est, descensio gradatim facta. Vnde milites regradati superiore tantum gradu, quem tum obtinent, pelluntur, sed inferiorem semper retinent. Quem regradandi morem pulcre S. Hieronymus ad *Pammachium* expressit. Ipsius verba, quia notabilia sunt, adferamus. *Finge, ait, aliquem Tribunaria potestatis suo vitio regradatum, per singula militiae equestris officia ad tyronis vocabulum devolutum, num quis ex Tribuno statim sit tyro? non, sed ante Primicerius, deinde Senator, Ducenarius, Biarchus, circitor eques, dein tyro. Et quanquam Tribunus quondam miles gregarius fuerit, tamen ex tribuno non tyro, sed primicerius factus est.* Quibus verbis optime demonstratur proximam a Tribuno dignitatem Primicerii fuisse, tertiam Senatoris, quartam Ducenarii, infimam tyronum, cum summa secundum Imperatorem penes Tribunum esset. Multa in utroque Codice tam Justiniano, quam Theodosiano rescripta existant, ad hos militiae gradus pertinentia, uti *L. 2. C. de domest. & protecl. lib. 12. L. f. eod. tit. in C. Th. L. 1. C. de offic. magistr. offic. L. 2. de fil. mil. apparit. in C. Th. Nobis singula in præsentem examinare, nec vacat, nec lubet, quibus sufficit, pœnam regradationis tam Codicis per *L. 2. C. de Offic. magistr. offic. & L. 2. C. de comment. lib. 12.* quam Pandectarum iure per *L. 12. ff. de custod. & exhibit. reor. L. 5. §. 1. & L. 13. §. 6. ff. de re milit.* non ignotam fuisse: etsi non dissimulamus quod hæc pœna magis ad mentem, quam verba in his posterioribus tradatur: ac proinde Icti in Pandectis *gradus deiectionem**

onem indicantes, non aliam, quam *penam regradationis* subintellexerunt. Insuper longum esset, si vellemus, scrinia veterum referare, eaque de poena regradationis exinde promere, qua Valerius Lib. 1. tit. de disciplina militari, cap. 9. & 15. Iulius Frontinus de Stratagemat. lib. 4. cap. 1. Iustus Lipsius de milit. Rom. L. V. Dialog. 18. aliique magno studio ac labore congesserunt. Excedunt limites propositi nostri, quod haecenus eo tendit, ut brevitatis studiosi esse deprehendamus. Ideoque separatim de nobilissimo hoc iuris militaris argumento DN. Praeses propediem tractabit, ne quid intactum reliquisse videatur.

§. II.

Ceterum silentio id praetereundum non erat, quod modus puniendi officiales militum per regradationem non antiquo solum, sed recentiore etiam iure militari, eoque adprobato per usum fori, receptus fuerit. Quod clarissime evincunt Schwedisch R. N. Tit. XIV. art. 67. Lieffen Capitain/Leutenants oder Corpsporalen das (duelliren) zu/ und verhinderten es nicht mit allen Ernste/ die sollen von ihren Nembreen abgesetzt/ und ihnen auß neue vor gemeine Soldaten zu dienen auferleget werden. Dänisch, R. N. art. 164. Adprime huc facit ea sententia, qua in iudicio militari contra officiales, deditores Castris Hungarici, Altschl dicti, pronunciata die 8. Jun. 1704. cuius tenorem, quia dictis nostris largam lucem feneratur, & per saltum promotum sistit, tali poena adfectum, ideo hic adscribemus: Hingegen wird N. N. Jändrich vö einer Frey Compagnie zur Leopold-städt/weil aus allen seinen Bezeugungen erhält/ daß er dieses / was ein Officier wissen solle/ zur Zeit noch nicht versteht/ seiner Charge ein halb Jahr lang entsetzet/ und sein avancement von der Mousqueten an zu meritiren schuldig seyn. Sapientissimo igitur Regum ac Rerumpublicarum consilio ea poena regradationis instituta est, ut, quod Grotius de J. b. & p. L. 2. c. 20. §. 12. n. 3. commode nobis suggerit, *acrius damnatis potentia iuratur, & magis ad exemplum proficiat poena diuturnior.*

CAPVT. VI.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN STATV PRIVATO.

Summaria.

Promotiones per saltum etiam in statu privato esse prohibitas, demonstratur (1) in iudiciali nominatione filii, quæ seruo adplicata, non adoptionis, sed tantum manumissionis vim habet. Rationes adferuntur cum solutione dubii §. 1. (2) in adoptione plebei, a nobili facta. Bonaventura Franz notatur. DN. Stryckii sententia contra D. Gletle defenditur. Q. Num adoptivi in feudis succedant? deciditur §. 2. Mores Sinesium expenduntur, qui ex fuga huius promotionis, colatos filii honores usque ad mortem Patris suspenderunt. Unde variis rationibus refutantur §. 3. Ab eadem promotione per saltum excipiuntur legitimatio nepotis per matrimonium avi suscepta. §. 4. De regradatione in statu privato agitur (a) quoad reductionem manumissi in pristinam servitutem §. 5. Q. An homo proprius ob ingrati crimen ad priorem conditionem reduci possit? Rf. Adfir. argumentum, a liberis deductum repudiatur, & alia ratio, a revocatione donationis petita, praefertur. §. 6. (b) quoad reductionem emancipati, quæ Romanorum, non Germanorum iure permittitur. Rationes differentie utriusque iuris insertæ §. 7. (c) quoad repuerascentiam senum. De qua Seneca testimonium. Item de senum curatore ex Iure Saxónico. Sed testamentum senum ex capite repuerascentie male impugnari, non probatur modo, sed & præiudicio illustratur. Dicto §. Hieronymi concluditur §. 8.

§. I.

Cum parvæ Reipublicæ imaginem præ se ferant familiæ, ideo consultum duximus de promotionibus per saltum, quæ in eisdem offenduntur, nonnulla subiicere. Ex quibus adoptio primum sibi vindicat locum, de qua Imperator Iustinianus in §. ult. *Inst. de adopt.* aliquod huius promotionis exemplum adferre vide-

videtur. Id ipsum est de domino, qui servum, actis intervenientibus, filium suum nominaverat. Vbi Imperator, Icti Catonis opinionem secutus, auctoritate sua constituit, eo casu liberum quidem factum esse servum; quod tamen ad ius filii accipiendum, ei non sufficeret. Cuius constitutionis hanc reddidit rationem Dn. de Lyncker in *Analest. Inst. ad cit.* §. quoniam status non potest per saltum mutari: ne quis ante filium se esse sentiat, quam liberum. Soliigitur nominatio non facit filium L. 2. C. de testam. quia adoptio formam ac ordinem a legibus praescriptum habet, quem nemo subditorum transilire potest L. ult. C. de adopt. Quod vero talis nominatio effectum habeat manumissionis, exinde constat, quia libertas ex solo domini arbitrio dependet. Ac proinde parum ad rem facit, quod dominus possit servum nuncupare heredem suum §. 1. 2. Inst. qui & ex quib. caus. manumitt. Nam heredem fieri non est statum mutare. Deinde largimur, quod dominus servum, heredem nuncupando, eum efficiat liberum ratione status, ut voluntatem suam explere possit. Verum siue tacita, siue expressa haec sit libertas ad ius filii non prodest, sed tantum ad consequendum ius heredis. Denique adoptio est liberi hominis in filium adsumptio. Immo adoptandus vel paterfamilias, vel filiusfamilias esse debet. Sed nihil horum est servus. Nullam itaque causam habet, cur ius filiationis ex sola nominatione pretendat.

§. 2.

Idem ferendum est iudicium de nobili, plebeium adoptante, qui nobilitatem adoptivi patris consequi non potest. Siquidem promotio per saltum etiam in familia suspecta atque invalida est per §. 1. h. c. Neque ius sanguinis confert adoptio L. 23. ff. de adopt. sine quo tamen vera nobilitas in posteros non propagatur. L. 3. C. de commer. & mercator. Nisi quis vellet hunc saltum admittere, ut privato quoque dignitatem atque eum ea connexa ei privilegia conferre liceat, quod solius Principis in Republica proprium est negotium. Ut sciamus, quod adoptio non ad constituendam nobilitatem, sed ad patriam potestatem aliudque ius familiae, uti successione, producendum introducta sit §. 1. Inst. de adopt. Aliter enim sentientes, confundunt iura familiae generalia & spe-

cialia: illa, non hæc plebeius, a nobili adoptatus, consequitur. Sed ad specialia iura pertinere nobilitatem, in aprico est. Vnde vana spe lactat ex recentioribus Joseph. Bonaventura Frantz, Professor Salisburgensis in *Prodromo Justin. T. de adopt. n. 13.* qui per *L. 5. 6. & 10. ff. de Senator.* plebeio adoptato audacter promittit nobilitatem. Præterquam enim quod nusquam in iure civili eiusmodi adoptionis vestigium exstat, sed et illud plane fallit argumentum, quod ab agnatione patris adoptivi ad collationem nobilitatis deducit: quoniam illa vi patriæ potestatis, hæc vi sanguinis acquiritur. Similiter a statu veteri Romano ad præsentem Germanicum male concluditur. Ex utriusque enim comparatione patebit, longe aliam esse rationem dignitatis Senatoriæ, quam hodiernæ nobilitatis: quarum illa persona; hæc rei quoque intuitu data: neque illa; sed hæc cum agnatorum præiudicio coniuncta est, si nobilitatem conferat adoptio. Quæ singula cum, pro more suo, accurate expenderit Illustr. DN. Stryckius in *Uf. ff. moder. ad h. l. 5. 8.* non videmus, qua fronte eius usum modernum hac in re suggillare poterit Joseph Bernhard Gletle in *P. 1. Select. quæst. 11.* nisi pro genio sæculi nostri, tanti Viri opus reprehendere, quam imitari, sibi facilius duxisset. Cuius tamen argumenta non nisi patriæ potestatis acquisitionem evincunt, hæc vero ea tantum secum trahit, quæ ex iure privato dependent, non quæ publico, qualis nobilitas est. Interim certissimum est, quod filius adoptivus in feudis patri non succedat *2. F. 26. §. 4.* Illustr. DN. Stryckius in *Tr. de S. A. I. Diff. 1. c. 3. §. 25.* Excell. DN. Horn, in *Inrispr. Feudal. C. XV. §. 2.* nisi in feudo novo, per Principis, tamquam domini directi, rescriptum, aut in antiquo per agnatorum consensum, adoptio confirmetur, qui saltum promotionis *2. F. 12.* reiectum in feudis emendare videntur. vid. Rosenthal in *Synops. de Feud. cap. 7. cl. 3. n. 37.*

§. 3.

Digna etiam sunt, quæ de Sinensium moribus tradidit Martinus Hist. Sinica Lib. VI, c. 1, ut hic commemorentur, Cum eodem

dem describat, adeo promotionibus per saltum in se infensos esse in statu privato, ut filius numquam altiorem dignitatis gradum, quam Pater, ascendat. Unde si suis in Rempublicam meritis honores filius adipiscatur, quibus patri fungi non obtigit, ii defuncto de-
 mum Patre *posthuma velut promotione* communicantur. Quamvis igitur in eo Sinenses laudem merentur, quod obsequium ac reverentiam erga Parentes maximam & primam virtutem habent; nihilominus, hoc nomine culpandi sunt, quod filii honores bene meritos suspendunt, donec ipsorum Parentes vitam cum morte commutaverunt. Tanta enim obsequii exsuperantia, etsi laudabiliter sit, tamen sine turpitudine omitti potest, quia plus Reipublicæ, quam Parentibus filius in publicis negotiis debet. Neque ordinem per saltum transilit, si filius in eis, quæ ad publicum officium pertinent, se patri præfert, sed illum potius recte tuetur. Sicut Patris inter privatos salva manet respectus prærogativa, tamen propter publicos honores filio reverentiam exhibere debet; ita nec obsequii gloriam perdidit filius, licet, in functione sua occupatus, Patrem sibi cedere velit: quoniam dignitas publica tegit privatam. Unde in eo casu Pater non tam cedit filio, sed Reipublicæ, quam hic officio suo aliquatenus repræsentat. Ex quibus liquet, Sinenses; quanta etiam polleant sapientia, non separare promotionem per saltum, cui ambitio aliave animi passio dedit occasionem, de qua *cap. 1. §. 9.* actum, ab ea, quæ virtutum meritis parta est,

§. 4.

Male autem inter promotiones per saltum numeratur, quæ in statu privato accidat, si nepos ex præmortuo filio naturali per avi matrimonium legitimatur. Quandoquidem matrimonio ad tempus initii reducto, omnis metus, ne saltus committatur, hic expirat, uti nuper admodum demonstravit Dn. Præses in *Disput. de successione legit. in Feud. cap. 1.* Et sicut Patri non officit, quamvis filium quis non habeat, in locum nepotis adoptare §. 5. *Inst. & L. 43. ff. de adopt.* ita etiam hic videbitur avi legitimus nepos es-

se, utut filius naturalis vita sua defunctus sit. Alias quidem duo singularia non concurrunt, hic vero contrarium adparet exemplum, ubi quis habere filium fingitur, & ex eo nepotem,

§. 5.

Promotionibus per saltum, quas in statu privato perlustravimus, itidem regradiatio opponitur. In primis cum libertus olim, ingrati crimine damnatus, in servitum a Patrono suo revocari potuit L. 2. C. de libert. & liber. L. 12. C. de oper. liber. Quamvis enim data semel libertas, amplius retractari non possit §. 6. Inst. quib. ex caus. man. nihilominus quoniam libertus ingratum se exhibens, erga Patronum contra communem naturam instinctum, qui ei, qui bene fecit, bene velle iubet, immo & contra ipsum ius & æquitatem naturalem delinquit, indignum se libertate accepta testatur. Neque ab hac sententia nos dimovet, quod Iustinianus in *Novell. LXXXVIII. cap. 5.* omnes libertos ac libertinorum conditionem sustulerit, concessa manumissis ingenuitate. Siquidem hoc procedit, non de Patrono, sed de ceteris & secundum alia ingenuitatis iura: quoniam ius Patronatus integrum manet, nisi Patronus in manumissione id nominatim remiserit. Interim putandum non est, Patronum ex qualibet causa, etiam putativa, libertum pro ingrato declarare posse, ac regradiatione punire, cum certæ ingratæ animi causæ in L. 6. ff. de agnosc. & alend. lib. & L. 2. C. de liber. & lib. eor. exprimantur. Sunt autem istæ, si liberti Patronos gravi adfecerint contumelia; si illata manu atroci eos pulsaverint; si paupertate vel corporis valetudine laborantes reliquerint; si iactantia quadam cervicem contra eos erexerint,

§. 6.

Sed utrum homo proprius, moribus Germanorum semel manumissus, regradiationem pati, atque ob ingrati animi crimen in pristinam conditionem rursus detrudi possit, non inutiliter hic discipatur? Nobis adfirmantium partes arrident, si quando ex libe-
ra

rali voluntate in ipsum collata sit libertas. Cuius tamen ratio non ex antiquo libertinorum statu deducenda, quod multi ex recentioribus quoque perperam faciunt, quia homo proprius manumissione facta, non redigatur in talem statum, ut manumittentem teneatur Patronum suum agnoscere; sed ex natura donationis, quæ ut ut perfecta; ob atrocem tamen iniuriam donatarii revocari potest, *L. ult. C. de revoc. donat.* adeoque hominem proprium ea de causa punire regradatione, nihil prohibere videtur. conf. qui fufe & eleganter iura hominum priorum secundum mores Germaniæ deduxit, Excell. Thomafius in *Differt. de h. m.*

§. 7.

Altera regradationis species est in liberis emancipatis, qui ingrati erga Parentes suos animum in Patriam potestatem reduci ac revocari possunt *L. un. C. de ingratis liber.* Quamvis non dissimulemus, eo casu non tam adquire patriam potestatem, quam pristinam, rescissa ob enormem *αγαπίαν* emancipatione, restitui, ac nobiscum consentit Hugo Donellus in *L. 2. Comment. c. 24.* Ratio eius regradationis adparet in præsumpta patris voluntate, qui prævisio ingratiæ mentis casu, noluit concessa libertate, quasi contra se rela subministrare. Neque plus poenæ involvit, si Parens istius filii curam penitus abiiciat, eumque profilio non agnoscat. Revocatione tali multa iura, filio iam acquisita, auferuntur, puta quod sine Parentum consensu nuptias contrahere *pr. Inst. de Nupt.* nec non testamentum condere possit, *pr. Inst. qu. non est permiss. testam.* Atque ita secundum ius Romanum valere hanc regradationem liberorum, nullum est dubium. Moribus autem Germanorum, quibus liberi maiorenes, si filia, per contractas nuptias *Εάχσθε Landrecht L. 1. a. 45.* sin filii per separatam œconomix institutionem emancipantur *Carpzovius P. 2. C. 10. def. 1. n. 3.* tamen ingrati extiterint; nihilominus revocatio illa parentum, & subsequens regradatio liberorum cessare videtur, tum quia emancipatio hodierna non Patris, sed iuris beneficium est; tum quia ordinarium Germanis suppetit remedium, quo ingratos liberos ergastulis includunt, eosque hac ratione ad saniores mentem, optimo Reipublicæ instituto, perducunt.

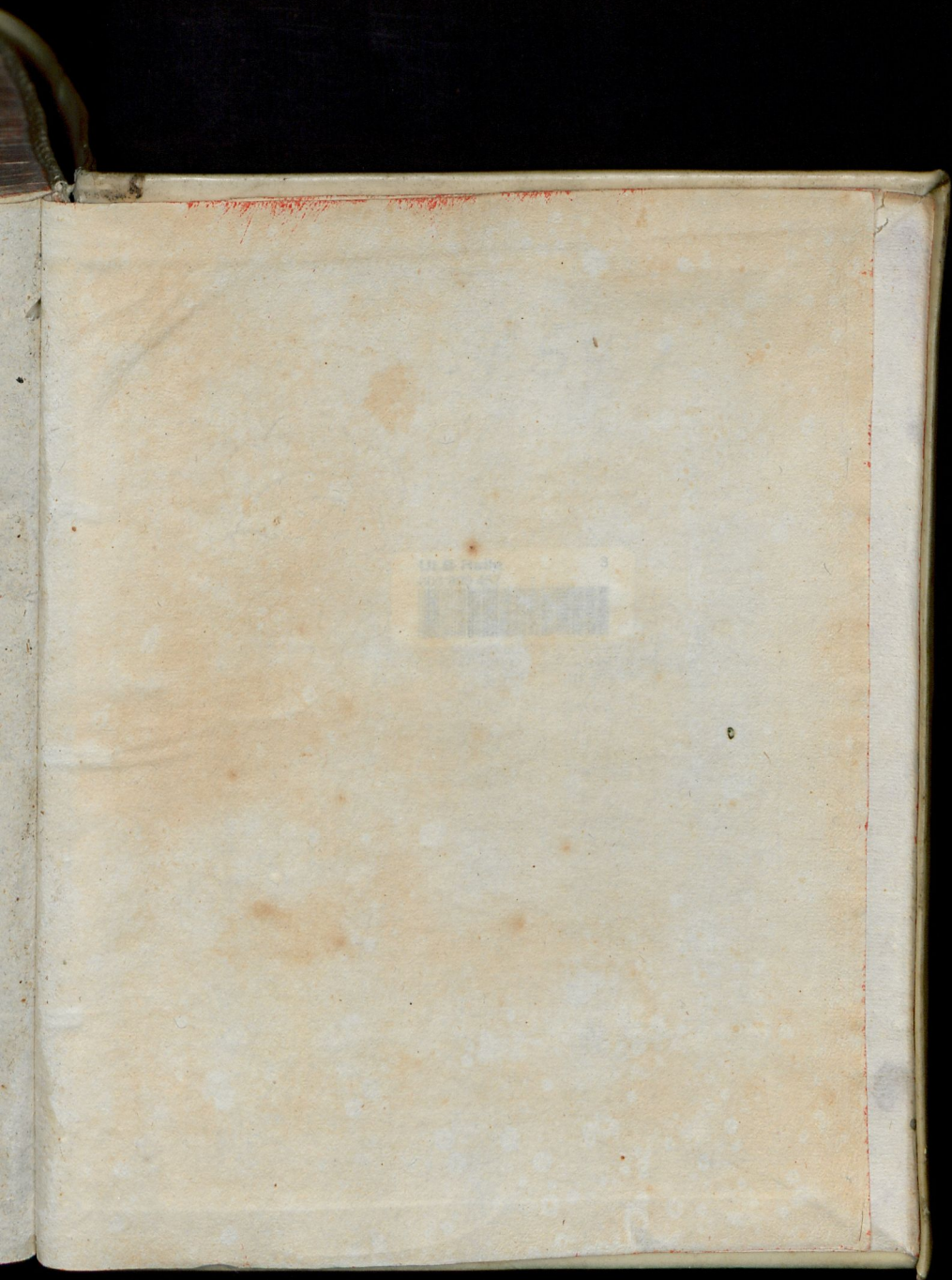
§. 8.

§. 8.

Tandem in statu privato adhuc alia, eaque naturalis datur regradio. Senes enim cum repuerascunt, quid aliud sentiunt, quam ætatis viriumque regradationem. vid. Excell. DN. Thomasius in der Einleitung zur Sittenlehr cap. I. §. 31. 32. Natura fert ordo, cum homines fere ad summum vigorem pervenerunt, ut sensim pereunte virium robore, ab eodem vitæ statu deficient, sensus, quorum perfectione virilis ætas excelebat, nunc minuuntur, mentis acies obrunditur, ac memoriæ fida custodia amittitur. Quæ animadvertens Seneca, senem elementarium futurum dixit in ep. 36. Unde iure Saxonico ei, qui sexaginta annis maior est, curator adiungi potest, si velit. Landrecht L. 1. art. 42. Sed, minus impediende hac senum repuerascencia, negamus, deliria in senibus, ætate valde provectis, præsumi. Quibus enim corpus morbis infirmum, annisque fractum est, illis ingenium sapientia utcumque validum esse potest. Ut proinde senum testamenta pro nullis habeantur, ac promiscue rejicere sit ab omni juris ratione alienum. Quare heredes illi ab intestato, quorum mentionem facit DN. Röslerus in Sect. I. Dec. V. octagenariæ foeminae testamentum impugnantem, id responsi loco acceperunt. daß die Testirerin als eine 81. Jährige Wittbe alber und wahnwitz g gewesen sey/ ihnen zu erweisen und daruthun billig obliege. B. N. W. Atque hanc etiam laboris nostri telam abrumpentes, divino Numini gratias persolvimus, quæ dictis superaddi possint, cujusque Lectoris iudicio relinquimus, modo eam sibi in iudicando normam statuatur, quam omnibus S. Hieronymus commendavit in can. 65. Caus. 16. q. 1. Ita vero ille: Si quis doctus & eruditus legem DEI, potest ceteros erudire, non debet sua assignare prudentia, ingenioque, quod possidet, sed gratias agat primum DEO, qui cuncta largitur: deinde sacerdotibus eius ac magistris, a quibus doctus est. Si enim non egerit gratias, sed sibi scientiam vidicaverit, in penuria maledicetur.

Emendanda.

pag. 17. lin. 5. pro 7. lege 5. p. 18. h. 29. pro can. 80. le. 79. p. 19. l. 19. pr. 58. le. 59. l. 20. pr. lectorem, le. lectorum, ead. l. pr. gradum le. gradu. p. 20. l. 8. pr. dist. 58. le. 59. l. 25. pr. Alexandri, le. Alexandrini. p. 23. l. 25. & 26. pr. ad ad le. ad. p. 25. l. 30. pr. cap. 1. le. 14. p. 35. l. 12. pr. antinomia le. antinomia. p. 37. l. 13. pr. iuris, le. iuris. p. 46. l. 2. pr. sapientissima, le. sapientissimam. l. 3. pr. constitutio, le. constitutio. & l. 33. pr. gloria, le. gloriam.

154547

ULB Halle 3
003 890 457

sb.

10/17

R

31

B. C. D.
DISSERTATIO IVRIDICA

De
**PROMOTIONIBVS
PER SALTVM,**

Quam occasione

*L. II. pr. ff. de Mun. & Honor. & cap. un. X. de cleric.
per salt. prom.*

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO AC DVCATVS MAGDEBURGICI
GVBERNATORE

IN REGIA ACADEMIA FRIDERICIANA

CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS

PRÆSIDE

JO. FRIDEMANN SCHNEIDER,

I. V. D. LOG. AC METAPHYS. PROF. ORDIN.
IVRIVM EXTRAORD.

*Publico eruditorum examini
submitit*

JOHANN STARCKE,
Magdeb.

D. Apr. A. O. R. MDCCVI.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis JOHANNIS MONTAGII, Acad. Typogr. (XXXI)